

VOORJAARSNOTA 2014

Inhoudsopgave	Bladzijde
Inleiding	2
Hoofdstuk 1	
Tussentijdse rapportage programma's	
• Algemeen bestuur	3
• Openbare orde en veiligheid	6
• Verkeer, vervoer en waterstaat	7
• Economische zaken	9
• Onderwijs	10
• Cultuur en recreatie	11
• Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	13
• Volksgezondheid en milieu	16
• Ruimtelijke ordening en volksgezondheid	19
• Financiën	22
• Kostenplaatsen	23
• Investeringskredieten	25
Hoofdstuk 2	
Stand van zaken:	
• Algemene dekkingsmiddelen	26
• Reserves en voorzieningen	28
• Vrij aanwendbare algemene reserve	28
• Onvoorzien	29
• Stelposten	29
• Kapitaallasten	30
Hoofdstuk 3	
Voorstel verwerking financiële gevolgen voorjaarsnota	31
Hoofdstuk 4	
Meerjarenraming	33
Hoofdstuk 5	
Kaderstelling	35
Bijlage 1	
Investeringslijsten	36
Bijlage 2	
Overzicht van Reserves en Voorzieningen	41
Bijlage 3	
Overzicht voorgestelde bezuinigingen	45

Inleiding

De voorjaarsnota heeft zoals gebruikelijk weer een tweeledig karakter. Op de eerste plaats is het een voortgangsrapportage over het in de begroting 2014 opgenomen beleid. Deze rapportage is zowel in inhoudelijke als financiële zin. Op de tweede plaats heeft de voorjaarsnota het karakter van een kadernota voor de op te stellen begroting 2015 met de bijbehorende meerjarenramingen. In dit kader kunnen er dan ook voorstellen worden gedaan voor nieuw beleid. Nieuw beleid betekent echter wel een stijging van de bezuinigingsopgave. Voor een goed beeld van de financiële huishouding is het tevens noodzakelijk de uitkomsten van de meicirculaire te kennen. Pas dan is het mogelijk de omvang van de maatregelen te bepalen die ingezet moeten worden om de begroting sluitend te krijgen.

Op het moment van samenstellen van deze voorjaarsnota was de meicirculaire echter nog niet beschikbaar. De effecten van de meicirculaire zijn daardoor niet in deze voorjaarsnota verwerkt.

Het zal u duidelijk zijn dat op dit moment het volledige beeld ontbreekt om de financiële opgave goed te kunnen bepalen en daarmee keuzes te maken uit de vorig jaar bij de begroting vastgestelde lijst met voorstellen en maatregelen. Wij stellen u daarom voor u in de aanloop naar de begroting 2015 een notitie voor te leggen met een weergave van de financiële opgave en een voorgestelde oplossingsrichting voor een sluitende meerjarenraming bij de begroting 2015. Wij verwachten u deze notitie in september te kunnen voorleggen.

Wij nodigen u nadrukkelijk uit om u uit te spreken over de verschillende maatregelen die voor de volledigheid zijn opgenomen in de bijlagen bij de voorjaarsnota. Wij willen bij het opstellen van de kadernotitie rekening houden met uw voorkeuren.

Uitkomsten voorjaarsnota

De voorjaarsnota geeft voor 2014 een negatieve bijstelling van de ramingen te zien van bijna € 42.000,--. Het saldo van de primitieve begroting 2014 was ruim € 86.000,-- positief. Met deze voorjaarsnota moet dat worden bijgesteld tot een begroot saldo voor 2014 van ongeveer € 44.000,-- positief.

Saldo begroting 2014	€ 86.000
Saldo voorjaarsnota 2014	-€ 42.000
Bijgesteld saldo	€ 44.000

Het effect van de voorjaarsnota is deels incidenteel. Dit incidentele effect is per saldo € 26.000. Het structurele effect van deze voorjaarsnota voor de jaren na 2014 komt daarmee uit op een negatieve bijstelling van bijna € 16.000. Dit saldo wordt meegenomen in de meerjarenramingen die zijn opgenomen in deze nota. Deze meerjarenraming vormt de basis voor de kaderstelling van de begroting 2015.

Structureel saldo voorjaarsnota 2014	-€ 16.000
Incidenteel saldo voorjaarsnota 2014	-€ 26.000
Totaal saldo voorjaarsnota 2014	-€ 42.000

De meerjarenraming in de begroting 2014 gaf, zonder in te zetten maatregelen, een structureel negatief saldo van ruim € 695.000, voor 2018. Dit tekort kon worden opgevangen met de lijst met maatregelen die u bij de begroting 2014 heeft vastgesteld. Uitgaande van de in de voorjaarsnota bijgestelde ramingen en de aangegeven mutaties in de ontwikkelingen voor de komende jaren, krijgen we het volgende beeld voor 2018:

Structureel saldo 2018 in begroting 2014	-€ 695.000
Structureel saldo voorjaarsnota 2014	-€ 16.000
Structurele gevolgen kadernota	€ 156.000
Bijgesteld structureel saldo 2018	-€ 555.000

Voor een totaaloverzicht van de meerjarenramingen verwijzen wij u naar hoofdstuk 4 van de voorjaarsnota.

Hoofdstuk 1

Programma: 0 Algemeen bestuur

Wat gaan we doen in 2014 aan de uitvoering van het Bestuursprogramma?

Opgenomen in de begroting 2014	Stand van zaken juni 2014
Stand van zaken bestuurlijke inrichting van Groningen.	Op dit moment zijn onderzoeken gaande en worden deelplannen uitgewerkt. Dit is ter voorbereiding op een te nemen principebesluit in oktober. Overigens is op dit moment ongewis of de verkiezingsuitslag invloed heeft op de in december 2013 door gemeenten geformuleerde intentie tot inrichting van het bestuurlijke Groninger landschap.
Subsidiekansen worden planmatig verkend.	Aan dit uitgangspunt wordt onverkort uitvoering gegeven.
Versobering informatierubriek in relatie tot ons uitgangspunt van de verschillende contactkanalen.	Naar aanleiding van de uitkomsten van waarstaatje-gemeente.nl is besloten de informatieverstrekking in de huidige vorm via de Noorderkrant te handhaven. Voor het einde van dit jaar wordt een verkenning afgerond naar de mogelijkheden en beperkingen van Twitter en Facebook. Besloten is het onderzoek in 2015 te herhalen. Afhankelijk van de besluitvorming inzake de bestuurlijke inrichting ligt het in de rede daarna geen onderzoek meer te plegen. Ingaande 2016 kan het budget dan vrijvallen.
Doorontwikkeling van het digitale kanaal, o.a. kennisbank, DMS/zaaksysteem en uitbreiding aanbod producten via gemeentewinkel.	Op dit moment wordt in BMW verband voorbereiding getroffen voor de implementatie van een kennisbank ter ondersteuning van de frontoffice. Gekozen is voor VIND van de SDU. Verder is in voorbereiding de keuze voor een DMS / zaaksysteem en een beschouwing op de processen die prioritair langs deze lijn worden ingeregeld.
Evaluatie organisatiebesluit.	De evaluatie van het Organisationsbesluit is afgerond. Geconstateerd is dat processen naar behoren lopen en dat in het licht van een mogelijke andere bestuurlijke inrichting geen aanleiding is tot aanpassing van de organisatie. In de bezuinigingslijst is nog een besparing ingeboekt op de organisatie. Naar de huidige inzichten is deze (deels) realiseerbaar.
Omgevingsdienst Groningen en Veiligheidsregio.	De Omgevingsdienst is sinds 1 november 2013 in bedrijf. De aanloopproblemen ten aanzien van de bedrijfsvoering zijn geïnventariseerd en worden geagendeerd voor overleg met de directeur. Ook de Veiligheidsregio functioneert officieel vanaf 1 januari 2014. Wij achten de termijn te kort om het functioneren op dit moment adequaat te kunnen beoordelen.
We blijven voorlopig actief de relatie met de beide partnergemeenten invullen.	Wij staan geen wijziging voor van deze beleidslijn.

Investerings

Stand van zaken

Voor de uitvoering van dit programma zijn naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting de volgende extra middelen beschikbaar gesteld:

Omschrijving	Stand van zaken
Vervanging Captor toegang en tijdsregistratie € 10.482	Vervanging is in onderzoek.
Gebouw buitendienst – pompen, regeling en kleppen – € 6.611	Is in voorbereiding.

Voorgestelde mutaties investeringskredieten

Omschrijving	Toelichting
Invoering zaakgericht en digitaal werken	Om de dienstverlening, de bedrijfsvoering en de informatievoorziening te verbeteren is het project 'zaakgericht en digitaal werken' gestart. Om de doelstelling van dit project te realiseren is aanschaf van soft- en hardware noodzakelijk. De kosten hiervan bedragen in BMW-verband € 200.000. Een derde deel hiervan € 66.000 komt voor rekening van Bedum. Soft- en hardware worden afgeschreven in 3 jaar. De kapitaallast bedraagt dan € 35.970. Voorgaande betreft de structurele last van dit project, de incidentele last is opgenomen bij de kostenplaatsen (blz. 28/29). Voor een groot deel is met deze uitgaven rekening gehouden en zijn deze in de begroting gedekt.

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Act.nr.	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
600200	Bij de vorming van het nieuwe college is er een bezuiniging doorgevoerd op de formatie van 0,15 Fte. Omdat realisatie pas in de loop van 2014 gerealiseerd kon worden, was dit effect pas m.i.v. 2015 geraamd. Het effect voor 2014 is in deze nota opgenomen en bedraagt € 8.000.	-/- 8.000		S
601450	Door de sterk toegenomen bestuurlijke drukte rond thema's als herindeling en decentralisaties zal het budget voor vergaderkosten overschreden worden. Vooralsnog wordt voorgesteld € 2000 bij te ramen. Ook het representatiebudget zal door de toegenomen verplichtingen waarschijnlijk worden overschreden. Een eventueel financieel effect van dit laatste zullen we, zo nodig, meenemen in de najaarsnota.	2.000		S
601450	Her en der zijn in de gemeente Bedum Stolpersteine geplaatst: dit op plekken waar in de oorlog mensen zijn opgepakt naar aanleiding van April/Meistakingen of op plekken waar mensen voor de razzia in Bedum e.o., 70 jaar geleden, hebben gewoond en daarbij zijn omgekomen. Daarnaast is een tentoonstelling ingericht in de noodlokalen van de Togtemaarschool. Bovendien deed Bedum mee aan het provinciaal bevrijdingsfestival. De kosten van al deze activiteiten moeten nog in de begroting worden verwerkt.	10.000		I
602850	Leges algemeen; in de begroting 2013 is in het kader van het meer kostendekkend maken van de leges een bedrag van € 25.000 opgenomen bij leges algemeen. In de uitwerking is deze over verschillende posten verdeeld. In de begroting 2014 is dit bedrag ten onrechte op leges algemeen blijven staan.		-/- 25.000	S

Act.nr.	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
602900	Voor het onderzoek inzake de herindeling worden kosten gemaakt. Ons aandeel in die kosten bedraagt naar de huidige inzichten € 15.500. Nog nader wordt ingezet op een bijdrage van derden. Daarmee is in deze berekening nog geen rekening gehouden.	15.500		I
602900	In het perspectief van de aardgaswinning sluiten wij niet uit dat we extra deskundigheid en / of externe ondersteuning moeten inroepen op dit ingewikkelde dossier. Dit is ter ondersteuning van ons zelf en voor het dienen van de belangen van onze burgers. Op voorhand ramen wij hiervoor een eenmalig bedrag van € 20.000. Ook veel ambtelijke inzet is noodzakelijk. Dit heeft tevens gevolgen voor de uitvoering van andere taken.	20.000		I

Programma: 1

Openbare orde en veiligheid

Wat gaan we doen in 2014 aan de uitvoering van het Bestuursprogramma?

Opgenomen in de begroting 2014	Stand van zaken juni 2014
Veiligheidsregio Groningen (rampenbestrijding), Nationale Politie.	Ingaande 1 april 2014 wordt voor de bestrijding van rampen gebruik gemaakt van expertteams. Dit betekent dat op lokaal niveau nog maar een beperkt aantal medewerkers een rol hebben in de bestrijding van rampen. De organisatie is nu belegd op provinciale schaal onder aansturing van een regionale directie, bestaande uit een aantal gemeentesecretarissen. Wat op dit moment sterk aan het onderwerp veiligheid regardeert, zijn de gevolgen van de aardgaswinning. In dat geval volgen wij de ontwikkelingen rond dit thema vanuit het belang voor onze inwoners op de voet.
Uitvoering beleidsplan Openbare Verlichting.	Zie beschrijvingen bij programma 2 (blz. 9) en programma 7 (blz. 17).
Bieden van maatschappelijk werk bij huiselijk geweld door de Stichting Welzijn & Dienstverlening Delfzijl en het Steunpunt Huiselijk Geweld in Groningen.	Stichting Welzijn&Dienstverlening (SW&D) biedt voor de gemeente Bedum maatschappelijk werk bij huiselijk geweldzaken. Het gaat hier gemiddeld om twee casussen per jaar, waarbij een huisverbod is opgelegd. Voor deze taak voert de SW&D ook bereikbaarheidsdiensten uit.
Uitkomsten veiligheidsmonitor.	Volgens planning is de monitor in mei opgeleverd.

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Act.nr.	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
606500	De gemeente Bedum draagt bij in het Veiligheidshuis. Deze samenwerking draagt ook zorg voor de ketenaanpak mensenhandel. Tot 2014 werd dit gefinancierd door de gemeente Groningen. Met ingang van 2014 wordt ook een bescheiden bijdrage van de overige Groninger gemeenten gevraagd.	500		S

Ontwikkelingen 2014-2018

Omschrijving	Toelichting	Jaar
RIEC Noord	Het RIEC Noord ondersteunt gemeenten bij de bestuurlijke aanpak van georganiseerde misdaad. In het verleden werd dit gefinancierd door de belastingdienst, de politie en het OM. Met ingang van 2015 wordt ook een bijdrage van gemeenten gevraagd. De structurele kosten, oplopend tot ongeveer € 1.500 in 2016, zijn meegenomen in de meerjarenraming.	2015 e.v.

Programma: 2

Verkeer, vervoer en waterstaat

Wat gaan we doen in 2014 aan de uitvoering van het Bestuursprogramma?

Opgenomen in de begroting 2014	Stand van zaken juni 2014
Afronding en evaluatie van het constructief opwaarderen van een aantal buitenwegen incl. aanbrengen van permanente bermverharding.	De wegen Winsumertreepad, Stadsweg/ Lageweg, Ter Laan, Noordwolderweg, Munnikeweg en Oosterseweg zijn in het najaar van 2013 vernieuwd en verbeterd. In 2014 zal aansluitend nog Ellerhuizen constructief worden opgewaardeerd inclusief het aanbrengen van bermbeton.
Verbetering bereikbaarheid station	Door het afblazen van de plannen van de Regiotram verandert de scope van de plannen. Deze worden hierop aangepast. In de loop van 2014 volgen er voorstellen.
Fietsverbinding Bedum-Groningen	Dit voorjaar is het groen aangeplant. Resteert nog de plaatsing van de schuilgelegenheid voor fietsers bij de nYe klap; deze wordt in de loop van 2014 geplaatst. De officiële opening (actie provincie) is in het najaar gepland.
Vrachtwagenverkeer en geparkeerde vrachtauto's	Omdat er geen meldingen van overlast zijn geweest, is hierop geen actie ondernomen.
Uitwerking veiligheidszones bij scholen als onderdeel van het GVP.	Samen met een adviesbureau is het project gestart. Na de zomervakantie zal de uitkomst aan de raad aangeboden worden.
Verkeersplan	Dit blijft het uitgangspunt voor uitwerking van projecten.

Wat gaan we nog meer doen in 2014?

Opgenomen in de begroting 2014	Stand van zaken juni 2014
Regio Groningen-Assen: Actualisatie van de Netwerkanalyse en Bereikbaarheidsstrategie van de Regio.	Door alle deelnemers van de RGA is ingestemd met de actualisatie van de Netwerkanalyse en Bereikbaarheidsstrategie. Aan de verdere uitwerking wordt nu een vervolg gegeven.

Investerings

Stand van zaken

Voor de uitvoering van dit programma zijn naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting de volgende extra middelen beschikbaar gesteld:

Omschrijving	Stand van zaken
Vervanging kleine zoutstrooier € 16.772	Op 25 februari jl. is het nieuwe strooi beleid vastgesteld. Besloten is om over te gaan op preventief strooien. Dit vraagt een grotere investering qua materieel. Daarnaast is de huidige raming gebaseerd op kostprijzen van een aantal jaren terug. De huidige marktprijzen blijken hoger te liggen. Voor vervanging van de kleine zoutstrooier is een krediet nodig van € 28.513. De extra kapitaallast (€ 1.702) kan gedekt worden uit de exploitatie, omdat preventief strooien een besparing oplevert qua inzet personeel (overuren).
Vervanging Pick-up € 15.304	Zie kleine zoutstrooier. Het krediet voor de pick-up dient verhoogd te worden tot € 25.368 (extra kapitaallast € 1.890).
Vervanging sneeuwplough € 9.644	
Vervanging grote zoutstrooier € 25.158	Zie kleine zoutstrooier. Het krediet voor de grote zoutstrooier dient verhoogd te worden tot € 38.964 (extra kapitaallast € 2.002).
Bladveegapparatuur € 10.063	

Openbare verlichting 2014 € 326.000	Na de zomer zal de openbare verlichting in de wijk Bedum-West worden vervangen door duurzame dimbare verlichting. Met de vrijkomende materialen zal invulling worden gegeven aan het vervangingsplan voor het buitengebied. Tevens vindt momenteel onderzoek plaats naar de wijze waarop de veranderingen in brandroosters kunnen worden doorgevoerd in het bestaande areaal. Het streven is deze wijzigingen in 2014 door te voeren.
-------------------------------------	---

Voorgestelde mutaties investeringskredieten

Omschrijving	Toelichting
Vervanging vrachtwagen	In 2010 is een krediet (€ 98.320) beschikbaar gesteld voor de aanschaf van een nieuwe vrachtwagen. Op dit moment wordt gewerkt aan de daadwerkelijke vervanging. In het vastgestelde strooi beleid is aangegeven dat het krediet verlaagd kan worden naar € 97.500. Dit levert een voordeel in kapitaallasten op van € 119.
Vloeistoftank	Op 25 februari jl. is het nieuwe strooi beleid vastgesteld. Besloten is om over te gaan op preventief strooien. Dit vraagt een grotere investering qua materieel. Onder andere dient er een vloeistoftank aangeschaft te worden. De kosten hiervan bedragen € 26.382; de kapitaallast komt op € 3.825.
Laadbak en kraan	Voor 2015 staat de vervanging van de laadbak en kraan op de investeringslijst. Om dezelfde redenen als bij de vervanging van de kleine zoutstrooier aangegeven, dient ook dit krediet verhoogd te worden tot € 70.000.
Meteoconsult	Een voorwaarde bij preventief strooien is het gebruik van een 'gladheidmeldsysteem'. Dit systeem staat in nauw contact met een weerbureau. De aanschafkosten bedragen € 20.294 (afschrijvingstermijn 10 jaar; kapitaallast € 2.943).

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Act.nr.	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
607800	Gladheidsbestrijding; naar aanleiding van het vastgestelde strooi beleid dienen de posten in de exploitatie ook aangepast te worden aan de kosten die voortvloeien uit het preventief strooien. Het bedrag wordt grotendeels verklaard door het in gebruik nemen van een 'gladheidmeldsysteem'.	6.276		S

Ontwikkelingen 2014-2018

Omschrijving	Toelichting	Jaar
Beheerplan wegen 2014-2018	Momenteel wordt het nieuwe Beheerplan Wegen voor de periode 2014-2018 opgesteld. Op basis hiervan kan worden bepaald welke maatregelen nodig zijn in de komende beheerperiode om het wegenareaal van de gemeente Bedum in een goede onderhoudstoestand te houden, alsmede hoeveel onderhoudsbudget hiervoor nodig is.	2014
Beheerplan bruggen 2014-2018	Tevens wordt momenteel het nieuwe Beheerplan Onderhoud Bruggen 2014-2018 opgesteld. Ook hiervoor geldt dat dit beheerplan de basis vormt voor de bepaling van het benodigde onderhoudsbudget voor de komende onderhoudsperiode.	2014

Programma: 3
Economische zaken

Wat gaan we doen in 2014 aan de uitvoering van het Bestuursprogramma?

Opgenomen in de begroting 2014	Stand van zaken juni 2014
Structureel overleg met BvgB, bedrijfsbezoeken, promotiedagen	<p>In 2014 zal het structureel overleg met de BvgB vier keer plaatsvinden.</p> <p>Er heeft inmiddels één bedrijfsbezoek plaatsgevonden; er zullen naar verwachting nog twee plaatsvinden in 2014.</p> <p>In november 2014 vinden de Promotiedagen voor het Bedrijfsleven plaats. De gemeente Bedum zal hier, net als in voorgaande jaren, een stand innemen op het "Plein Bedum". Samen met de Bedumer ondernemers.</p>

Programma: 4
Onderwijs

Wat gaan we doen in 2014 aan de uitvoering van het Bestuursprogramma?

Opgenomen in de begroting 2014	Stand van zaken juni 2014
Uitwerking beleid rond de uitvoering van de wet OKE	Het project Boekenpret (dit is een VVE programma) wordt in de basisscholen (groepen 1 en 2), peuterspeelzalen en kinderopvang geïmplementeerd. Biblionet initieert, ondersteunt en coördineert het project. Hiervoor wordt een VVE subsidie verstrekt.
Eventuele samenvoeging basisscholen Zuidwolde	De basisscholen in Zuidwolde gaan in het schooljaar 2014/2015 samenwerken. Per 1 augustus 2015 wordt beslist onder welk schoolbestuur de school wordt gebracht.

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Act.nr.	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
619000	Met de schoolbesturen waarmee de gemeente Bedum te maken heeft, is een aantal gesprekken gevoerd over het onderwijs in de gemeente Bedum, met als doel een richting te bepalen voor toekomstbestendig onderwijs in de gemeente Bedum. Hierbij heeft een externe gespreksleider de bijeenkomsten geleid.	3.400		I
619000	De brandtrap bij de Regenboog moet in verband met een constructiefout worden verwijderd. Overigens is deze trap niet (meer) noodzakelijk om de veiligheid van de leerlingen en het personeel te waarborgen.	2.000		I
619300	De blikseminstallatie aan de achterzijde van de Regenboog dient uitgebreid te worden.	1.476		I
619300	De gemeente is voornemens om een bijdrage te doen in de verbouw van de Regenboog. Dit houdt verband met het verhuizen van de kleuters van de kleuterkoepel naar de school zelf. Partijen zijn nog in overleg.	PM		I

Programma: 5 Cultuur en recreatie

Wat gaan we doen in 2014 aan de uitvoering van het Bestuursprogramma?

Opgenomen in de begroting 2014	Stand van zaken juni 2014
Vormgeving regiomarketing en promotie van ons gebied.	Sinds de opheffing van de VVV Lauwersland (per 1 januari 2014) wordt door particulieren samen met de vrijwilligers van de lokale VVV aan een doorstart van de VVV Bedum gewerkt. Hiervoor heeft de gemeente een vorm van overbruggingskrediet toegekend. Op dit moment wordt gewerkt aan een bedrijfs-/jaarplan. Voor een doorstart heeft de gemeente de initiatiefnemers de ruimte gegeven tot 1 juli 2014.
Uitvoering actiepunten en financiële consequenties beleidsnota sport en bewegen.	Na de vaststelling van de beleidsnota sport en bewegen 2013 - 2019 is een begin gemaakt met de uitvoering van de actiepunten, zoals deze in de vastgestelde lijst zijn benoemd.
Vrijwilligerswerk: Uitvoering beleidsplan.	Het WMO-beleidsplan, waarvan het vrijwilligerswerk een onderdeel is, is in uitvoering.
Vervanging installaties zwembad.	De aanbesteding van het werk heeft in april plaatsgevonden. In overleg met het Waterbedrijf Groningen en de aannemers wordt het werk verder voorbereid. De uitvoering staat nu gepland in de periode van de zomervakantie.

Wat gaan we nog meer doen in 2014?

Opgenomen in de begroting 2014	Stand van zaken juni 2014
Uitvoering van het nieuwe groenbeheersplan, o.a. vormgeving van het deelplan omvorming.	Er zijn plannen in voorbereiding voor het omvormen van het openbaar groen aan De Lijnbaan en de Ommelanderdrift. Dit gebeurt in overleg met de bewoners en hierin trekken we gelijk op met het pilotproject 'wijkenpak plan Oost' dat gestart is in 2013. Op verschillende plaatsen is in het voorjaar op kleine schaal al groen omgevormd.

Investerings

Stand van zaken

Voor de uitvoering van dit programma zijn naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting de volgende extra middelen beschikbaar gesteld:

Omschrijving	Stand van zaken
Vervanging toplaag De Beemden € 70.698	De vervanging van de toplaag wordt in de zomervakantie 2014 uitgevoerd.
Verlichting kunstgrasveld Bedum € 22.857	In combinatie met de vervanging van de verlichting rond het voetbaltrainingsveld zullen ook de kappen rond het kunstgrashockeyveld dit jaar vervangen worden.
Voetbalaccommodatie Bedum (2 CV ketels) € 14.868	De uitvoering hiervan is in voorbereiding.
Gymzaal Schoolstraat (3 CV ketels) € 17.176	De uitvoering hiervan is in voorbereiding.
Voetbalaccommodatie Noordwolde (2 CV ketels) € 13.845	De uitvoering hiervan is in voorbereiding.
Toren Noordwolde € 8.323	De uitvoering hiervan is in voorbereiding.

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Act.nr.	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
624000	Voor de muziekschool hebben we laten uitzoeken wat de consequentie is van de B3 status van de muziekschool. Zowel de financiële als de juridische consequenties zijn nu in beeld. De kosten hiervan bedragen ruim € 1.000. Deze worden gelijkelijk verdeeld over de muziekschool, de gemeente Eemsmond en de gemeente Bedum.	350		I
625000	Als gemeente Bedum nemen we deel aan het plan NASB (Nationaal Actieplan Sport en Bewegen). De dekking van deze kosten is voorzien uit meerdere budgetten. Bij deze voorjaarsnota boeken we deze over naar sport algemeen. Per saldo is deze mutatie in de voorjaarsnota dus neutraal.	32.000		I
625000	We nemen deel aan het impuls combinatiefuncties. Een combinatiefunctionaris draagt zorg voor een koppeling tussen sport, cultuur en onderwijs. Hiervoor ontvangen we middelen in de algemene uitkering.	34.162		S
627000	Het college heeft besloten een tweetal subsidies toe te kennen: één voor een jeugdstudiedag, een muziekstudiedag voor jeugdige muzikanten, en een subsidie voor een Holocaust namenmonument.	550		I

Programma: 6
Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

Wat gaan we doen in 2014 aan de uitvoering van het Bestuursprogramma?

Opgenomen in de begroting 2014	Stand van zaken juni 2014
<p>Decentralisaties op het gebied van werk, zorg en jeugd. Stand van zaken.</p>	<p><u>Decentralisatie AWBZ/ Jeugd</u></p> <p>Vanaf 2015 worden de gemeenten volledig verantwoordelijk voor de begeleiding die nu nog in de AWBZ is opgenomen. Tevens worden gemeenten verantwoordelijk voor de Jeugdzorg en wordt de Participatiewet ingevoerd. We werken samen in BMW-verband om deze ingrijpende wijzigingen goed op te kunnen vangen. Er is in dit verband een visiedocument en kadernota opgesteld voor de drie decentralisaties.</p> <p>Provinciaal wordt afgestemd en een aantal thema's gezamenlijk opgepakt. Voor 2015 wordt op provinciaal niveau een continuïteitsarrangement afgesproken met de huidige aanbieders. Zo zorgen we er voor dat de zorg in 2015 door kan blijven gaan. We kunnen in 2015 verder gaan met de voorbereiding van de inrichting van de zorg in 2016.</p> <p>Op provinciaal niveau is voor jeugd een transitie arrangement vastgesteld en zijn afspraken gemaakt met de huidige jeugdzorginstellingen. De gemeenten in de provincie Groningen geven met elkaar invulling aan het zogenaamde functioneel model. In de gemeenten Bedum, Winsum, de Marne en Eemsmond hebben we er voor gekozen dit model als basis voor de 3 decentralisaties te gebruiken. Lokaal wordt verder invulling gegeven aan de basiszorg. In Bedum wordt het CJG doorontwikkeld, waardoor we lichte ondersteuning dichterbij huis kunnen gaan bieden.</p> <p>Met het oog op de nieuwe taken voor de gemeenten is Bedum gestart met een wijkaanpak en met het project Noaberschap. De gemeente beoogt met de wijkaanpak de samenhang in buurten te versterken. Met het project Noaberschap zet de gemeente Bedum in op de leefbaarheid voor ouderen en kwetsbare burgers in het dorp.</p> <p>De inrichting van de nieuwe taken voor de gemeente vragen een grote ureninzet van de betreffende ambtenaren.</p> <p><u>Wmo 2015</u></p> <p>De Wmo wordt met ingang van 2015 gewijzigd. De Wet is inmiddels aangenomen in de Tweede Kamer en zal voor de zomer in de Eerste Kamer behandeld worden.</p> <p>De nieuwe Wmo brengt met zich mee dat er voor 2015 een nieuw beleidsplan moet worden opgesteld. Ook moeten er voor 2015 verordeningen en beleidsregels worden opgesteld.</p>

	<p><u>Huishoudelijke hulp</u></p> <p>We krijgen in 2015 te maken met een korting van 40% op het budget voor huishoudelijke hulp. Met de 7 BMWE/DAL gemeenten onderzoeken we de mogelijkheid om deze bezuiniging te realiseren door de huishoudelijke hulp onder te brengen in een algemene voorziening.</p> <p>Over het budget voor AWBZ, Wmo en de compensatieregeling chronisch zieken en gehandicapten verwachten we meer duidelijkheid in de meicirculaire. De budgetten die dan in het sociaal deelfonds komen, willen we reserveren voor de uitvoering van onze taken. Dit nemen we op in de kaderstelling bij deze voorjaarsnota.</p>
Werk, WSW, minimabeleid, schuldhulpverlening: realisatie doelstellingen uit begroting 2014	Hierover wordt een rapportage opgesteld. Deze zal na verschijnen ter inzage voor de raad worden gelegd.
Kinderopvang: project 'Boekstart'.	Boekstart is een landelijk leesbevorderingsprogramma dat het lezen met heel jonge kinderen wil bevorderen. Hierin speelt de bibliotheek een centrale rol door een collectie babyboekjes en bijbehorende voorlees adviezen aan te bieden. De bibliotheek werkt hier samen met de gemeente en de kinderopvang. Met behulp van Boekstart hebben inmiddels 38 kinderdagverblijven en peuterspeelzalen in de provincie Groningen voorlezen een vaste plek gegeven in het dagprogramma en kunnen borgen in het pedagogisch beleid.

Wat gaan we nog meer doen in 2014?

Opgenomen in de begroting 2014	Stand van zaken juni 2014
Experiment gebiedsgericht werken in wijk Oost	De gemeente Bedum is vorig jaar gestart met de wijkaanpak in de wijk Oost. Doel van die aanpak is het versterken van de onderlinge samenhang in buurten en straten. Bewoners hebben diverse initiatieven ontplooid, waarmee de eerste ervaringen met deze aanpak succesvol lijken. Dit is reden om deze aanpak uit te breiden naar andere wijken in Bedum.
Eigen bijdrage hulpmiddelen Wmo	In BMWE-verband wordt gewerkt aan het invoeren van een eigen bijdrage voor hulpmiddelen. Hiermee willen we mensen bewust maken van de kosten van een voorziening en mensen prikkelen om zelf een oplossing te vinden op basis van hun eigen mogelijkheden. Dit zal naar verwachting niet tot hogere inkomsten leiden.
Doorontwikkeling collectief personenvervoer	Voor de doorontwikkeling van het collectief personenvervoer zijn we in BMW DEAL verband aangesloten bij het OV-fonds. Het OV-fonds voert een aantal projecten voor de doorontwikkeling en een jaarlijks klanttevredenheidsonderzoek uit. Het OV-fonds ondersteunt daarnaast bij vraagstukken over vervoer in samenhang met de decentralisatie AWBZ en de ontwikkelingen rondom de integratie van vervoersstromen tot 2020. De komende drie jaar is de bijdrage aan het OV-fonds vastgesteld op € 5.500 per gemeente per jaar. Hiermee is tot nu toe geen rekening gehouden in de begroting.

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Act.nr.	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
636000	Eind 2013 hebben we de voorlopige toekening Wsw 2014 ontvangen van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Deze pakt hoger uit dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Deze hogere rijksvergoeding wordt één op één doorgestort naar Ability.	72.862	72.862	I
636000	Medio mei hebben wij van Ability een voorjaarsbrief ontvangen. Hierin geven zij aan dat het resultaat in positieve zin bijgesteld kan worden met € 162.000. Het verwachte tekort komt daarmee op € 580.000. Voor Bedum betekent dit dat het geraamde tekort kan worden bijgesteld met € 20.930. Meerjarig kan gerekend worden met een positiever resultaat van € 200.000 per jaar.	-/-20.930		S
636000	Naar aanleiding van de jaarrekening 2013 is een aantal positieve ontwikkelingen te zien, die een gunstig effect hebben voor het resultaat van 2014. Op dit moment is dit nog onderwerp van discussie in het DB van Ability; derhalve ramen wij dit nu PM.	PM		
636500 637500 642600	Ten laste van het participatiebudget, het stimuleringsfonds en het WMO-budget wordt € 17.000 overgeheveld naar het budget voor de NASB (zie programma 5, blz. 13).	-/- 17.000		I
642600	Voor de doorontwikkeling van het collectief personenvervoer werken we samen met alle Noord-Groninger gemeenten. De kosten van de projectleider worden gezamenlijk gedragen (OV-fonds). Voor Bedum betekent dit de komende drie jaar een extra last van € 5.500.	5.500		S

Ontwikkelingen 2014-2018

Omschrijving	Toelichting	Jaar
Compensatie chronisch zieken en gehandicapten	Enkele landelijke compensatieregelingen (WTCG en CER) voor chronisch zieken en gehandicapten worden afgeschaft. Gemeenten worden verantwoordelijk voor de compensatie van deze doelgroep en krijgen hiervoor van het Rijk ongeveer 30% van het huidige budget te besteden. Dit budget wordt voor 2014 en 2015 toegevoegd aan de integratieuitkering Wmo huishoudelijke hulp. De komende tijd wordt in BMW-verband gekeken naar manieren waarop we de compensatie kunnen vormgeven.	2014

Programma: 7 Volksgezondheid en milieu

Wat gaan we doen in 2014 aan de uitvoering van het Bestuursprogramma?

Opgenomen in de begroting 2014	Stand van zaken juni 2014
Millenniumdoelstellingen: Vervanging technische installaties De Beemden, Beter wonen in Bedum en onderzoek naar uitbreiding opwekking duurzame energie.	Vervanging technische installaties: zie programma 5 (blz. 12). Project Beter wonen: wordt getrokken door de provincie. Onderzoek naar uitbreiding opwekking duurzame energie: op De Meenschaar zijn PV-cellen aangebracht.
Alternatieve vormen openbare verlichting: uitvoeren beleidsplan openbare verlichting.	Zoals vermeld in programma 2 zal in 2014 na de zomer worden begonnen met de uitvoering van de maatregelen zoals deze zijn vastgesteld in het Beleidsplan Openbare Verlichting van de gemeente Bedum.
Herziening Gemeentelijk Afvalstoffen Plan	Hiermee is nog geen begin gemaakt.
Afvalwaterbeleidsplan BMW/NZV	De BMW gemeenten en het waterschap Noorderzijlvest effectueren de samenwerking binnen de waterketen door uitvoering te geven aan het Afvalwaterbeleidsplan. De volgende onderwerpen worden in 2014 opgepakt: <ul style="list-style-type: none"> • verbeteren gegevensbeheer en assetmanagement. • nadere invulling geven aan strategisch en tactisch beheer binnen de BMW gemeenten. • realisatie Waterkaart BMW en DAL gemeenten. • aanleg grondwatermeetnet. • nadere invulling geven aan het Waterloket. In Bedum zelf staan de volgende taken op de planning: <ul style="list-style-type: none"> • aanleggen gescheiden en gemengde riolering in Kapelstraat en Coendersstraat. • ombouwen rioolstelsel in de wijk Uilenest. • opstellen operationeel plan rioolvervanging.
Omgevingsdienst Groningen (ODG)	De ODG is gestart per 1 november 2013; op dit moment zijn er geen bijzonderheden te melden.
Opstellen toezicht- en handhavingsbeleid Drank & Horecawetgeving	Uitvoering geven aan de nieuwe Drank en Horecawet. Voorts moet vóór 1 juli 2014 een preventie- en handhavingsplan door de gemeenteraad worden vastgesteld. Beleidsformulering is op provinciale schaal reeds in voorbereiding.
Nota volksgezondheid: terugdringen alcoholgebruik	Is in uitvoering. De gemeente Bedum neemt deel aan het project "van 16 naar 18, Makkluk zat", waarin jongeren elkaar op eigen wijze informeren over alcoholgebruik en de schadelijke gevolgen ervan. Voorts zijn er initiatieven in voorbereiding op de schaal van BMW.

Wat gaan we nog meer doen in 2014

Opgenomen in de begroting 2014	Stand van zaken juni 2014
Milieu: Vaststelling bodemkwaliteitskaart	Deze is in de raad van februari jl. vastgesteld en wordt eind maart van kracht.
Bodem-, grondwatersanering gasfabriekterrein en 'De Plank'	<u>Gasfabriek</u> De sanering van de grond is afgerond, de grondwatersanering is gaande. Door de rechter is de meerwerkclaim van de aannemer afgewezen.

	<u>De Plank</u> De bodemsanering bij De Plank maakt deel uit van dat project (stand van zaken zie programma 8).
Optimalisatie bodeminformatiesysteem Squit iBis.	De optimalisatie is afgerond en het systeem werkt goed.
Glas- en textielcontainers Shoppyland.	Het overleg met de eigenaar van de locatie over de verplaatsing van de glas- en textielcontainers is afgerond. Bij de herinrichting van het terrein worden deze verplaatst naar de ingang en ondergronds gebracht. Het wachten is nu op uitvoering door de eigenaar.

Investerings

Stand van zaken

Voor de uitvoering van dit programma zijn naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting de volgende extra middelen beschikbaar gesteld:

Omschrijving	Stand van zaken
Vervanging riolering € 400.700	Dit krediet kan vervallen. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2014 was het nieuwe afvalwaterbeleidsplan nog niet vastgesteld. Om deze reden is op basis van het oude vGRP deze raming opgenomen. In deze voorjaarsnota nemen we de kredieten op basis van het nieuwe afvalwaterbeleidsplan op (zie onderstaand).

Voorgestelde mutaties investeringskredieten

Omschrijving	Toelichting
Riolering Noordwolderweg, Zuidwolde	Op basis van het vastgestelde afvalwaterbeleidplan wordt € 9.500 geraamd voor de Noordwolderweg te Zuidwolde (afschrijving 40 jaar).
Riolering herinrichting Kapelstraat/Coendersstraat	Op basis van het vastgestelde afvalwaterbeleidplan wordt € 421.500 geraamd voor de herinrichting Kapelstraat/Coendersstraat te Bedum (afschrijving 40 jaar).
Riolering woonwijk Uilenest	Op basis van het vastgestelde afvalwaterbeleidplan wordt € 46.625 geraamd voor rioleringswerkzaamheden in de woonwijk Uilenest te Bedum (afschrijving 40 jaar).
BergBezinkZak Geert Reinderspark	Op basis van het vastgestelde afvalwaterbeleidplan wordt € 20.000 geraamd voor het verbeteren van de doorstroombaarheid van de vijverpartijen in het Geert Reinderspark (afschrijving 40 jaar).
Pompinstallaties	Op basis van het vastgestelde afvalwaterbeleidplan wordt € 33.430 geraamd voor investeringen in pompinstallaties (afschrijving 20 jaar).
Aanschaf zitmaaier t.b.v. begraafplaatsen	Door het aanschaffen van een zitmaaier kunnen we meer groenonderhoud in eigen beheer realiseren, waardoor we minder afhankelijk zijn van inhuur van derden. De kosten van de zitmaaier bedragen € 7.438. Een afschrijvingstermijn van 10 jaar leidt tot een kapitaallast van € 1.078,51.

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Act.nr.	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
643100	Ten laste van het volksgezondheidsbeleid wordt € 15.000 overgeheveld naar het budget voor de NASB (zie programma 5, blz. 13).	-/- 15.000		I

Act.nr.	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
646100	In het afvalwaterbeleidsplan is een bedrag meegenomen voor inhuur van externe expertise. Deze kosten waren bij het opstellen van de begroting 2014 nog niet in beeld. Betreft een budgettair neutrale mutatie, omdat de kosten gedekt worden uit de bestemmingsreserve riolering.	20.000		S
646100	In het vastgestelde afvalwaterbeleidsplan zijn allerlei maatregelen opgenomen. De budgetten hiervoor zijn nog niet beschikbaar gesteld. Te denken valt aan algemene maatregelen en maatregelen ten aanzien van afvalwater, hemelwater, grondwaterzorgplicht en maatregelen voortvloeiend uit het waterplan. De kosten worden onderverdeeld in ambities Afvalwaterbeleidsplan en GRP maatregelen.	62.330		I
647000	Per 1 januari 2014 is het bevoegd gezag op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving van een aantal provinciale inrichtingen overgedragen van de provincie naar gemeenten. Financieel betekent dit dat het provinciefonds gekort wordt en die bedragen zijn toegevoegd aan het gemeentefonds. In Groningen is afgesproken dat de bedragen die gemeenten ontvangen, één op één worden doorbetaald aan de Omgevingsdienst Groningen (ODG). Deze mutatie in het gemeentefonds is verwerkt in de decembercirculaire. In deze voorjaarsnota wordt de algemene uitkering bijgesteld op basis van de decembercirculaire. Het betreft dus een budgettair neutrale mutatie.	8.915		S
647800	De aanschaf van zonnepanelen voor De Meenschaar wordt gedekt uit het budget voor klimaatbeleid. Zie ook de toelichting bij de kostenplaatsen (blz. 29).	-/- 24.000		I
649000	Door de aanschaf van de hiervoor genoemde zitmaaier, is een besparing mogelijk op inhuur van derden.	-/- 10.000		S

Programma: 8

Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Wat gaan we doen in 2014 aan de uitvoering van het Bestuursprogramma?

Opgenomen in de begroting 2014	Stand van zaken juni 2014
Woningbouw	De verkoop van kavels en projectmatig te bouwen woningen in Ter Laan 4 lijdt onder de recessie en blijft daarmee achter bij de verwachtingen. Effecten van de aardgaswinning, de keuze van het tracé van de rondweg en de eventuele uitbreiding van FrieslandCampina spelen ook een rol. Dit laatste proberen we door gerichte voorlichting te beperken.
Locatie Vogelzang	Ten behoeve van de gebouwde vrijstaande woningen is een deel van de locatie woonrijp gemaakt. Wierden en Borgen is nog steeds bezig met planvorming; dit heeft tot 1 mei nog niet geleid tot het indienen van een aanvraag om omgevingsvergunning c.q. het op de markt brengen van woningen.
Almastraat	In opdracht van Wierden en Borgen is dit voorjaar gestart met de bouw van 35 vervangende nieuwbouwwoningen.
Centrumplan Bedum	Gewerkt wordt aan de planvorming voor het gezondheidscentrum; de gesprekken tussen de potentiële deelnemers zijn gaande; het streven van deze partijen is om voor de zomervakantie tot een besluit te komen. Daarna komt het verdere overleg met ons. De plannen voor het centrum zijn hiervan mede afhankelijk in verband met het mogelijke ruimtebeslag. Voor de nieuwbouw voor de commerciële ruimten zijn gesprekken gevoerd; dit heeft nog niet geleid tot een concreet plan.
Nieuwbouw Bederawalda	De start van de bouwwerkzaamheden van fase 1 is gemaakt. De sloop van De Schakel heeft plaatsgevonden en komend najaar zal met de eerste fase van de nieuwbouw worden begonnen.
Gebiedsplan de Woldstreek	De 'losse' agrarische percelen zijn verkocht en de overdracht heeft inmiddels plaatsgevonden. Hierbij hebben wij de gronden om een tracé voor (recreatieve) wandel- en fietspaden in eigendom gehouden. De 'oude' huiskavel hebben we in afwachting van mogelijke andere plannen, voor 2014 weer verpacht. De financiële gevolgen worden verwerkt in de najaarsnota.
Locatie Gasfabriek	Wierden en Borgen heeft onlangs te kennen gegeven af te zien van de realisering van woningen op deze locatie. Over de consequenties daarvan beraden we ons. Hierbij hoort de afwikkeling van de overeenkomst met Wierden en Borgen, het tijdelijk beheer van het terrein, de aanpak fase 2 van de herinrichting Wilhelminalaan, alternatieve plannen en financiële gevolgen.
Locatie de Plank	De ontwikkelaar is bezig met afronding van de planvorming (sanering van de bodem en bouw van 20 woningen) en heeft een conceptbestemmingplan laten opstellen. Als aan onze voorwaarden is voldaan, zullen we dit plan in procedure brengen.
Locatie banken Molenweg / Boterdiep Wz	De ontwikkelaar is bezig met afronding van de planvorming (9 appartementen) en heeft een aanvraag voor afgifte van een omgevingsvergunning ingediend. Als aan onze voorwaarden is voldaan, zullen we de betreffende planologische procedure starten.

Bestemmingsplan Bedrijvenpark Boterdiep fase 1 en 2	Met name het bestemmingsplan Bedrijvenpark fase 1 moet worden herzien. Het voornemen is om in 2014 zowel fase 1 als fase 2 te herzien. Momenteel wordt onderzocht of er een nieuw bestemmingsplan wordt opgesteld of dat er een beheersverordening wordt vastgesteld.
Woonvisie	De werkzaamheden voor het opstellen van een Woonvisie zijn gestart.
Startersleningen	Voor het verlenen van Startersleningen is een voorstel in ontwikkeling; besluitvorming wordt kort na de zomer voorzien.

Wat gaan we nog meer doen in 2014?

Opgenomen in de begroting 2014	Stand van zaken juni 2014
ILG: Investeringsbudget Landelijk Gebied.	Naar alle waarschijnlijkheid krijgt het Leader-programma voor Noord-Groningen geen vervolg. Als dit definitief is, zullen we ons beraden op de gevolgen voor de reservering van middelen in de gemeentebegroting onder de noemer ILG; de uitkomst leggen we dan aan u voor.
Regiovisie Groningen-Assen	Door alle deelnemers is ingestemd met de actualisatie. Dit is de basis om de uitgangspunten uit de Actualisatie verder uit te werken.
Audit BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen)	De audit is uitgevoerd op 14 mei 2014. De definitieve rapportage hebben we nog niet ontvangen. Uit de eerste conclusie van de audit blijkt dat we op alle onderdelen voldoende scoren met uitzondering van het onderdeel 'verificatiepunten bestandcontrole'. De periode van de audit beslaat 1-7-2011 t/m 5-5-2014. Vooral in de beginperiode zijn bepaalde wettelijke termijnen door o.a. softwareproblemen niet gehaald. Ook is de verplichte inmeting niet altijd binnen de vereiste periode gedaan. We maken een plan van aanpak met de verbeterpunten en binnen een jaar komt er een herinspectie voor die onderdelen waarvoor nu onvoldoende is gescoord (de inspectie beslaat dan de periode van zes maanden direct voorafgaand aan de datum van de herinspectie).
Invoering BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie)	Aan de voorbereiding wordt dit jaar verder gewerkt (invoering per 2017).

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Act.nr.	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
650200	Juridische zaken: in de begroting worden hiervoor geen middelen geraamd. Afgesproken is om dit achteraf via voorjaars- / najaarsnota of jaarrekening te doen. Hier gaat het om het externe advies over aanlegsteigers.	5.000		I
650100	Planologische procedures: in de begroting worden hiervoor geen middelen geraamd. Afgesproken is om dit achteraf via voorjaars- / najaarsnota of jaarrekening te doen. Hier betreft het een advies inzake de ambulancepost.	1.000		I
655000	Pacht Folkerda: Deze gronden zijn voor 4 jaar verpacht; ten opzichte van de raming in de begroting zijn de pachtopbrengsten € 11.000 hoger.		11.000	S
655000	Kosten derden: om de gronden in Folkerda goed te ontsluiten zijn (en worden nog) werkzaamheden verricht.	4.000		I

Ontwikkelingen 2014-2018

Omschrijving	Toelichting	Jaar
Bestemmingsreserve Bovenwijkse Voorzieningen Bedrijvenpark Boterdiep fase 1 en fase 2	In de vastgestelde actualisaties per 1-1-2014 van de grondexploitatie is de stand van deze bestemmingsreserves vastgesteld. Hieraan worden geen middelen meer toegevoegd. Ook is hiervoor geen concrete bestemming aanwezig. Daarom kan deze bestemmingsreserve nu vrij vallen.	2014

Programma: 9

Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Wat gaan we doen in 2014 aan de uitvoering van het Bestuursprogramma?

Opgenomen in de begroting 2014	Stand van zaken juni 2014
(Meerjaren)begroting: - onzekerheden kortingen gemeentefonds, doeluitkeringen en effecten van de voorgenomen decentralisaties; Uitwerking concrete bezuinigingsmaatregelen; - beoogde doelstellingen uitvoeren en budgetten bewaken;	De gevolgen van deze voorjaarsnota met daarin ook de meicirculaire leiden tot een niet-sluitende meerjarenbegroting. Bij de begroting 2014 heeft u een lijst met mogelijke oplossingsrichtingen voor een sluitende meerjarenraming vastgesteld. Vanuit deze lijst moeten nu keuzes worden gemaakt in de kaderstelling voor de begroting 2015.
Vrij aanwendbare reserve: terughoudendheid bij inzet van de vrij aanwendbare reserve	In de raadsvergadering van 29 maart 2012 is de nota weerstandsvermogen vastgesteld. In deze nota is ook de minimale omvang van de algemene reserve aangepast. De ruimte boven deze vastgestelde minimale omvang is redelijk beperkt. Het in de begroting opgenomen voornemen om terughoudend te zijn met de inzet van de vrij aanwendbare algemene reserve blijven we daarom handhaven.
Lokale lasten: uitvoering conform vastgestelde verordeningen.	Dit wordt zodanig uitgevoerd.

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Act.nr.	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
658000	In de begroting gaan wij er vanuit dat alle claims op de reserves op 1 januari besteedt zijn. Omdat dit in de praktijk niet het geval is, is de stand van de reserves/voorzieningen in werkelijkheid op 1 januari hoger dan de verwachte stand bij de begroting. Hierdoor wordt de post bespaarde rente hoger.		147.926	I
659000	Op basis van de Decembercirculaire 2013 kan de raming van de algemene uitkering voor 2014 worden aangepast. Het effect voor 2014 is € 5.696 negatief. Meerjarig heeft deze circulaire een positief effect; dit is meegenomen in de meerjarenraming.		-/- 5.969	S
660100	Stelposten: - Het MJOP (Meerjarig onderhoudsplan) wordt jaarlijks beoordeeld. Daaruit is naar voren gekomen dat de stelpost kan vrijvallen.	-/- 12.440		I
662000	De volgende mutaties uit de voorjaarsnota 2014 worden gedekt uit de reserves:			
	- Inhuur expertise riolering t.l.v. bestemmingsreserve riolering		20.000	S
	- Maatregelen afvalwaterbeleidsplan t.l.v. bestemmingsreserve riolering		62.330	I
	- In het afvalwaterbeleidsplan ligt het investeringsniveau voor 2014 hoger dan waarmee in de begroting rekening is gehouden (in de begroting nog gerekend met het oude vGRP). Hierdoor kan meer BTW worden toegerekend aan de rioolheffing; dit heeft een positief effect op het begrotingssaldo.		75.970	S
	- De bestemmingsreserve Bovenwijkse kosten Bedrijventerreinen kan vrijvallen, omdat hiervoor geen bestemming is.		108.352	I
	- Onttrekking AR ter dekking van kosten voor implementatie digitaal en zaakgericht werken en kennissysteem.		75.000	I
	- Toevoeging AR; zie ook toelichting bespaarde rente, omdat de bespaarde rente hoger is dan geraamd, wordt het extra bedrag toegevoegd aan de AR	147.926		I

Kostenplaatsen

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Act.nr.	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
5700	Op dit moment wordt naarstig gewerkt aan de implementatie van de drie decentralisaties. Gelet op de omvang van die processen is dat onmogelijk op te vangen binnen de bestaande formatie. Hierom moet extern capaciteit worden ingehuurd. Weliswaar krijgen gemeenten budget voor implementatie van de drie decentralisaties maar op dit moment is onvoldoende inzichtelijk of met het daarvoor ontvangen budget de kosten van de extra inhuur kunnen worden afgedekt. Rekening moet worden gehouden met een aanvullend incidenteel beslag op de ABR. Omdat de omvang van dat beslag op dit moment nog niet kan worden berekend, ramen wij deze inzet voorshands p.m.	PM		
5700	Door een extern bureau is gekeken of er mogelijkheden zijn op fiscaal gebied om tot een hogere teruggaaf van BTW te komen. Met terugwerkende kracht blijkt dit niet mogelijk. Voor de toekomst wil dit bureau ons ondersteunen met een BTW analyse, een grondslagendocument en een herrekening van ons mengpercentage. De kosten hiervan bedragen € 8.900. De verwachting is dat de terugverdientijd korter dan een jaar is.	8.900		I
5703	De invoering van digitaal en zaakgericht werken is neergelegd bij het taakveld Interne zaken. Om ook de continuïteit bij dit taakveld te borgen is voortzetting van reeds ingehuurde ondersteuning noodzakelijk.	13.000		S
5710	In 2013 was budget beschikbaar voor het professionaliseren van de sectie P&O. Dit bedrag is niet volledig besteed in 2013, maar deze middelen zijn niet overgeheveld naar 2014. De stuurgroep heeft besloten om dit bedrag toch beschikbaar te stellen/houden in 2014.	25.000	17.808	I
5732	Omdat nog niet alle investeringen op 1 januari gerealiseerd zijn, ontstaat een voordeel op kapitaallasten. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar pagina 31.	-/- 165.000		I
5732	In de begroting gaan wij er vanuit dat alle claims op de reserves op 1 januari besteedt zijn. Omdat dit in de praktijk niet het geval is, is de stand van de reserves/voorzieningen in werkelijkheid op 1 januari hoger dan de verwachte stand bij de begroting. Hierdoor wordt de post bespaarde rente hoger.	147.926		I
5756	De Meenschaar wordt voorzien van zonnepanelen. De kosten hiervan worden gedekt uit het product klimaatbeleid.	24.000		I
5756	De installatie van zonnepanelen op De Meenschaar levert een structurele besparing op energiekosten op van € 1.250.	-/- 1.250		S
5771	In het voorjaar van 2014 is de organisatie, met name de buitendienst, VCA gecertificeerd. Dit draagt bij aan veiliger werken, het in beeld hebben van risico's en het verkleinen van de kans op ongevallen en gezondheidsschade van medewerkers. Er is een nulmeting uitgevoerd; de kosten hiervan bedragen € 1.125. De structurele kosten zijn gemiddeld € 800 per jaar.	1.125 800		I S
5782	Gezamenlijk met Winsum en De Marne is besloten om een kennissysteem aan te schaffen ten behoeve van de optimalisatie van de (E-)dienstverlening. In de najaarsnota 2013 is hiervoor al € 13.000 incidenteel meegenomen. Voor de jaren 2014 t/m 2017 komen de kosten op € 9.000 per jaar. In de meerjarenbegroting, gepresenteerd bij de begroting 2014, is hiermee rekening gehouden.	9.000		S
5782	Gemeenten zijn wettelijk verplicht om aan te sluiten op de zogenaamde Landelijke Voorziening WOZ (LV-WOZ). Om deze koppeling tot stand	22.500		I

Act.nr.	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
	te brengen dienen de gegevens van een goede kwaliteit te zijn. Ook vraagt dit softwarematige aanpassingen van ons WOZ-systeem. Om de kwaliteit van de gegevens te borgen en de aanpassingen door te voeren is bedrag nodig van € 22.500 (incidenteel).			
5782	<p>In BMW verband wordt een informatieplan opgesteld waarin alle ICT projecten worden geprioriteerd voor de komende vier jaar. Inmiddels heeft er een inventarisatie plaatsgevonden van alle wensen van de drie gemeenten. Tevens is in kaart gebracht alle software die in gebruik is bij de afdelingen. Het informatieplan zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de colleges van de drie gemeenten.</p> <p>Kapitaallasten investeringen Tijdens het implementatie- en migratietraject zijn inschattingen gemaakt voor het aantal benodigde licenties en voor de opslagcapaciteit. Door toenemende vraag is het licentiemodel en de opslagcapaciteit onder druk komen te staan, waardoor een aanpassing c.q. reparatie nodig is. Daarnaast is het noodzakelijk gebleken een onderhoudsovereenkomst af te sluiten voor het basisbesturingssysteem. De projectgroep heeft besloten om hier eerst meer onderzoek naar (te laten) doen.</p> <p>Personeelskosten BMW-ICT In de huidige begroting is rekening gehouden met de kale loonkosten, verhoogd met een bedrag voor de extra reiskosten woonwerkverkeer. In de praktijk blijkt dat er geregeld buiten de reguliere werktijden (vooral in het weekend) wordt gewerkt, waarvoor overurenvergoedingen worden uitbetaald en dat er gebruik gemaakt wordt van de mogelijkheid om verlofdagen te verkopen (cafetariamodel).</p> <p>Inhuur specialistisch personeel Tijdens vakantieperiodes is het niet mogelijk om een goede bezetting van de helpdesk te realiseren. Daarnaast is er ook geen rekening gehouden in de ICT begroting met ziektevervanging. Ervaringscijfers over het afgelopen jaar geven aan dat er gedurende 10 weken per jaar extra ondersteuning nodig is.</p> <p>De kosten van bovenstaande worden vooralsnog PM geraamd. In de realisatie zou dit kunnen leiden tot een overschrijding. Hierop komen we dan terug bij de jaarrekening.</p>	PM		
5782	<p>Door BMW-I&A is een inventarisatie opgesteld van onderwerpen waaraan de komende periode gewerkt moet gaan worden. Het merendeel van de onderwerpen is al in de begroting meegenomen. Een aantal projecten voor Bedum dient nog geraamd te worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aansluiting Nieuw HandelsRegister (NHR). Incidenteel € 8.000 en structureel € 441; - Prefill digitale formulieren website. Incidenteel € 3.500 en structureel € 2.100; - Invoering E-herkenning. Incidenteel € 3.000 en structureel € 4.250; - Aanschaf gravenadministratie. Incidenteel € 12.000 en structureel € 1.500; - Aanschaf PDF Maker. Incidenteel € 2.000. 	28.500 8.291		I S
5782	Voor de uitvoering van de WMO is een nieuwe applicatie aangeschaft. De oude applicatie was afgeschreven en werd niet meer ondersteund.	41.410 15.468		I S
5782	Samen met Winsum en De Marne is besloten om hard- en software aan te schaffen. Het krediet hiervoor is meegenomen bij programma 0. De implementatie- en opleidingskosten bedragen voor Bedum € 66.000. De onttrekking aan de AR is geraamd bij programma 9 en was in de begroting al opgenomen als claim.	66.000		I

Investeringskredieten

Bij de verschillende programma's wordt krediet gevraagd voor investeringen. In onderstaand overzicht wordt aangegeven per programma, welke investeringen het betreft.

Programma 0

Omschrijving	Geraamde kosten	Afschrijvingstermijn	Kapitaallasten
Zaakgericht en digitaal werken	€ 66.000	3 jaar	€ 35.970

Programma 2

Omschrijving	Geraamde kosten	Afschrijvingstermijn	Kapitaallasten
Vloeistoftank	€ 26.382	10 jaar	€ 3.825
Meteoconsult	€ 20.294	10 jaar	€ 2.943

Programma 7

Omschrijving	Geraamde kosten	Afschrijvingstermijn	Kapitaallasten
Riolering Noordwolderweg	€ 9.500	40 jaar	€ 516
Riolering herinrichting Kapelstraat/Coendersstraat	€ 421.500	40 jaar	€ 22.906
Riolering woonwijk Uilenest	€ 46.625	40 jaar	€ 2.534
BergBezinkZak Geert Reinderspark	€ 20.000	40 jaar	€ 1.087
Pompinstallaties	€ 33.430	20 jaar	€ 2.570
Zitmaaier begraafplaats	€ 7.438	10 jaar	€ 1.079

Voorgesteld wordt om de volgende kredieten bij te stellen:

Programma 2

Omschrijving	Geraamde kosten Primitief	Geraamde kosten bijgesteld	Mutatie kapitaallasten
Vervanging kleine zoutstrooier	€ 16.772	€ 28.513	€ 1.702
Vervanging Pick-up	€ 15.304	€ 25.368	€ 1.890
Vervanging grote zoutstrooier	€ 25.158	€ 38.964	€ 2.002
Vervanging vrachtwagen	€ 98.320	€ 97.500	-/- € 119
Laadbak en kraan (2015)	€ 29.351	€ 71.029	€ 6.043

Programma 7

Omschrijving	Geraamde kosten Primitief	Geraamde kosten bijgesteld	Mutatie kapitaallasten
Vervanging riolering	€ 400.700	€ -	-/- € 20.276

HOOFDSTUK 2

Algemene dekkingsmiddelen

Om de begroting voor de diverse programma's sluitend te krijgen beschikt de gemeente over een aantal algemene dekkingsmiddelen.

In de begroting 2014 zijn de volgende algemene dekkingsmiddelen opgenomen:

<i>Omschrijving</i>	<i>2014</i>
Lokale heffingen	1.624.443
Algemene uitkering	9.620.631
Dividend en rente	586.541
Totaal	11.831.615

In de begroting 2014 is een bedrag van € 68.849 opgenomen aan verhoging opbrengst lokale heffingen. Deze is in bovenstaande raming verwerkt. In de vergadering van de raad op 5 en 7 november 2013 zijn de tarieven voor lokale heffingen vastgesteld. Daarbij is ook rekening gehouden met de raming op de stelpost.

Hieronder wordt de stand van zaken van de algemene dekkingsmiddelen beschreven.

Lokale heffingen

De lokale heffingen bestaan uit:

- Onroerendezaakbelasting: gebruikers niet-woningen	€ 210.223
- Onroerendezaakbelasting: eigenaren	€ 1.276.481
- Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten	€ 1.151
	€ 1.487.855
Verhoging 2014	€ 67.901
Bijgestelde raming 2014	€ 1.555.756
- Hondenbelasting	€ 67.738
Verhoging 2014	€ 948
Bijgestelde raming 2014	€ 68.686

De realisatie laat eind mei een lichte achterstand zien ten opzichte van de begroting. Rekening houdend met de belastingkohieren die nog opgelegd moeten worden, verwachten we geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Algemene uitkering

De gevolgen van de decembercirculaire 2013 zijn in de voorjaarsnota 2014 meegenomen. De gevolgen van de meicirculaire 2014 zullen wij meenemen in de kaderstelling bij de begroting 2015, die wij uw raad in september zullen aanbieden.

Dividend en bespaarde rente

Geraamd is een opbrengst van € 586.541

Deze raming komt als volgt tot stand:

Omschrijving	Aantal/omvang	2014	
Aandelen NV BNG	5.265 à € 1,15	6.055	D
Aandelen NV Waterbedrijf Groningen	5 aandelen à € 453,78	0	D
Enexis (diverse deelnemingen)	106.587 aandelen à € 1,-	70.000	D
Enexis	Rente bruglening	45.000	R
Bespaarde rente		454.071	R
NV Elektriciteitsbedrijf	9% achtergestelde lening € 126.832	11.415	R
Totaal		586.541	

D = Dividend, R = Rente

Aan bespaarde rente over onze reserves en voorzieningen hebben wij in onze begroting een bedrag van € 454.071 opgenomen. Dit is gebaseerd op een verwachte omvang van de reserves en voorzieningen per 01-01-2014 van € 10.090.472 tegen een rente van 4,5%.

De feitelijke omvang van de reserves en voorzieningen bedraagt op 01-01-2014:

- reserves (inclusief rekeningsaldo 2013)	€ 11.306.748
- voorzieningen	€ 2.070.953
Totaal	€ 13.377.701

Het verschil (€ 3.287.229) tussen het feitelijk saldo en de raming wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat wij bij de begroting ervan uit gaan dat aanwezige claims grotendeels worden gebruikt in het jaar waarin de opstelling van de begroting plaatsvindt. Voorts zit het verschil in toevoeging van het rekeningresultaat 2013.

Het bedrag van € 3.287.229 geeft extra bespaarde rente (4,5%) van € 147.925.

Dit bedrag dient te worden toegevoegd aan de post bespaarde rente in de begroting 2014.

Vervolgens wordt dit bedrag weer onttrokken aan de begroting 2014 en toegevoegd aan de algemene reserve. Dit is conform het vastgestelde beleid ten aanzien van de reserves en voorzieningen.

Reserves en voorzieningen 2014

Het beleid ten aanzien van de reserves en voorzieningen is op 16 december 2010 vastgelegd in de “Nota reserves en voorzieningen”.

Vrij aanwendbare algemene reserve

De omvang van de vrij aanwendbare algemene reserve per 31-12-2013 is in de jaarrekening 2013 als volgt bepaald:

- saldo 31-12-2013	€ 4.740.750
Af:	
- claims op balansdatum	€ 2.054.993
- claims na balansdatum	€ <u>0</u>
Saldo na claims volgens jaarrekening 2013	€ 2.685.757

Aan dit saldo kan toegevoegd worden:

- rente 2014	€ 506.399
- saldo jaarrekening 2013 bestemd t.g.v. algemene reserve	€ <u>368.931</u>
Totaal	€ 3.561.087

- saldo voorjaarsnota 2014	negatief	€ <u>67.823</u>
----------------------------	----------	-----------------

Actueel saldo vrij aanwendbare algemene reserve medio 2014	€ 3.493.264
--	-------------

Op 29 maart 2012 heeft uw raad de nota “Weerstandsvermogen gemeente Bedum” vastgesteld. De minimale omvang van de vrij aanwendbare algemene reserve is hierin bepaald op € 1.700.000. Een eventuele verdere verhoging van minimale omvang gaat ten laste van dit vrij besteedbare bedrag. Bepalend voor de bestedingsruimte is de weerstandscapaciteit. In de paragraaf Weerstandsvermogen, die is opgenomen in de jaarrekening 2013, is een ruimte berekend van € 1,6 miljoen. Eventuele wensen zouden in dit licht moeten worden gezien.

Daarnaast speelt de onzekerheid over de bezuinigingen die het Rijk door gaat voeren ten aanzien van specifieke uitkeringen. Ook onafwendbare investeringen in de toekomst kunnen ten laste van dit vrije deel gebracht worden. De conclusie moet dan ook zijn dat bij claims ten laste van de algemene reserve terughoudendheid moet worden betracht.

Indien de meerjarenraming in enig jaar een tekort vertoont, maar in het laatste jaar op zijn minst sluit, dan moet dit tekort verrekend worden met de vrij besteedbare algemene reserve.

Onvoorzien

In de begroting 2014 is een post onvoorziene uitgaven opgenomen met een budget van € 24.139. Dit bedrag is gebaseerd op een bedrag per inwoner van € 2,27. De post onvoorzien kan worden gebruikt voor eenmalige onvoorziene uitgaven.

De stand van de post onvoorzien (t/m raadsvergadering 20 mei 2014) ziet er als volgt uit:

Saldo 1-1-2014	€ 24.139
- af	€ 0
- bij	€ 0
Actueel saldo	€ 24.139

Stelposten

In de begroting 2014 is op stelposten voor een bedrag van € 404.402 aan lasten opgenomen en voor een bedrag van € 78.196 aan baten. Het gaat hier om posten die bij de opstelling van de begroting nog niet aan programma's konden worden toegerekend.

De stand van zaken met betrekking tot de stelposten ziet er als volgt uit:

Omschrijving	2014	Toelichting
<i>Stelposten lasten:</i>		
Onderhoud clubgebouwen sport zelfwerkzaamheid (cf bezuinigingsvoorstel)	€ 12.440	In de voorjaarsnota afgeraamd.
Herstructureringsfonds	€ 100.000	
ILG cofinanciering (dekking AR)	€ 20.000	
ILG cofinanciering (kapitaallast)	€ 11.700	
Personele uitbreiding	€ 20.000	
Deelname RUD	€ 11.000	
Deelname RUD (incidenteel (dekking AR))	€	
Taakstelling energie De Beemden	€ (20.000)	
Omzetten PGB's (cf bezuinigingsvoorstel)	€ (4.000)	
Omvorming groenonderhoud	€ 25.000	
Bijzondere bijstand voor kwetsbare groepen	€ 15.000	
<i>Transitiekosten AWBZ-begeleiding</i>	€ 30.180	
Decentralisatieuitkering Jeugd(zorg)	€ 9.714	
Ontwikkelingen sociaal domein	€ 70.000	
Inflatiecorrectie	€ 57.992	
Stelpost salarissen	€ 45.376	
Totaal lasten	€ 404.402	
Omschrijving	2014	Toelichting
<i>Stelposten baten:</i>		
Voorgestelde tariefsverhogingen:		
Sportterreinen en -lokalen	€ 3.019	De tariefsverhogingen zijn in de raad van november 2013 vastgesteld. Zijn nu functioneel geraamd.
Secretarieleges, inritvergunningen en kapvergunningen (1,4%)	€ 2.919	
Extra verhoging secretarieleges (maatregel kadernota 2012)	€	
Bouwleges (1,4%)	€ 2.355	
Hondenbelasting (1,4%)	€ 948	
Roerende en onroerendezaakbelasting (incl. extra verhoging) (totaal 4,5%)	€ 66.953	
Begraafrechten (1,4%)	€ 2.002	
Totaal baten	€ 78.196	

Kapitaallasten

De rente op de kapitaalmarkt (lang geld) schommelt de eerste maanden van 2014 rond de 3,4%. Voor eigen financieringsmiddelen en voor de berekening van de kapitaallasten zijn we in de begroting 2014 uitgegaan van 4,5%. Voorgesteld wordt dit percentage voor de begroting 2015 te verlagen naar 4%. Als u dit voorstel overneemt, zullen wij dit meenemen bij de kaderstelling voor de begroting 2015, die in september aan uw raad zal worden aangeboden.

In de begroting wordt ervan uitgegaan dat alle geraamde investeringen per 1 januari uitgevoerd zijn. In de praktijk is dit niet zo. De kapitaallasten worden berekend over de boekwaarde op 1 januari van het dienstjaar. Daarom kan gesteld worden dat de kapitaallasten over het deel van de investeringen dat eind 2013 nog niet is afgerond, een jaar doorschuiven. Voor 2014 hebben wij incidenteel € 165.000 extra geraamd voor onderuitputting kapitaallasten.

Voor kort geld zijn we in de begroting 2014 uitgegaan van 3,3% voor *aan te trekken* kort geld en 1,5% voor *weg te zetten* kort geld. Kijkend naar de huidige rentestanden blijkt dat de rente voor *aan te trekken* kort geld momenteel schommelt rond de 3,4% en de rente voor *weg te zetten* kort geld schommelt rond de 0,45%. Wij stellen voor met ingang van de begroting 2015 te blijven rekenen met 3,3% bij een financieringstekort, maar bij een financieringsoverschot een percentage te hanteren van 0,5%. Als u dit overneemt, zullen wij dit ook meenemen bij de kaderstelling voor de begroting 2015.

HOOFDSTUK 3

Voorstel verwerking financiële gevolgen voorjaarsnota 2014

Op de volgende twee bladzijden wordt een overzicht gegeven van de financiële gevolgen van deze voorjaarsnota.

Voor het jaar 2014 gaat het om:

- Lasten	€ 602.047
- Baten	<u>€ 560.279</u>
Saldo	€ 41.768 negatief

De structurele uitzetting van de lasten in 2014 bedraagt € 91.732. De structurele uitzetting van de baten bedraagt € 76.001. De structurele lasten en baten worden meegenomen in de meerjarenraming en maken deel uit van de kaderstelling voor de begroting 2015.

Rekening houdend met de mutaties uit deze voorjaarsnota en het saldo van de begroting 2014 (€ 86.162), komt het begrote saldo uit op € 44.394.

Samenvatting financiële mutaties

Samenvatting financiële afwijkingen en nieuwe voorstellen programma's									
FCL	ECL	Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Inc.	Struc.	Lasten	Baten
600200		Algemeen bestuur	Verlaging formatie wethouders	-8.000,00			x	-8.000,00	
601450	434927	Algemeen bestuur	Vergaderkosten oa herindeling/decentralisaties	2.000,00			x	2.000,00	
601450		Algemeen bestuur	Stolpersteine, tentoonstelling	10.000,00			x		
602850	834201	Algemeen bestuur	Leges algemeen		-25.000,00		x		-25.000,00
602900	434300	Algemeen bestuur	Onderzoek herindeling	15.500,00			x		
602900	434700	Algemeen bestuur	Ondersteuning aardgaswinningsproblematiek	20.000,00			x		
606500	434500	Openbare orde en veiligheid	Ketenaanpak mensenhandel	500,00			x	500,00	
607800	434775	Verkeer, vervoer en waterstaat	Gladheidsbestrijding; onderhoud	408,00			x	408,00	
607800	434776	Verkeer, vervoer en waterstaat	Gladheidsbestrijding; zout	868,00			x	868,00	
607800	434314	Verkeer, vervoer en waterstaat	Gladheidsbestrijding; meteoconsult	5.000,00			x	5.000,00	
		Economische zaken							
619000	434700	Onderwijs	Gespreksleider schoolbesturen	3.400,00			x		
619000	434994	Onderwijs	Brandtrap Regenboog	2.000,00			x		
619300	434994	Onderwijs	IHP Regenboog; blikseminstallatie	1.476,00			x		
619300		Onderwijs	Bijdrage in verbouw Regenboog	PM			x		
624000	434700	Cultuur en recreatie	Onderzoek muziekschool	350,00			x		
625000	434992	Cultuur en recreatie	NASB; dekking is voorzien uit meerdere budgetten	32.000,00			x		
625000	434992	Cultuur en recreatie	Combinatiefunctie	34.162,00			x	34.162,00	
627000	442508	Cultuur en recreatie	Subsidie muziekstudiedag en holocaust monument	550,00			x		
636000	442415/841100	Sociale voorzieningen en MD	Aanpassing toekenning Wsw-subsidie	72.862,00	72.862,00		x		
636000	442415	Sociale voorzieningen en MD	Bijstelling resultaat Ability	-20.930,00			x	-20.930,00	
636500	434879	Sociale voorzieningen en MD	Dekking participatiebudget NASB	-6.500,00			x		
637500	442208	Sociale voorzieningen en MD	Dekking stimuleringsfonds NASB	-3.000,00			x		
642600	442333	Sociale voorzieningen en MD	Dekking Wmo-budget NASB	-7.500,00			x		
642600		Sociale voorzieningen en MD	Bijdrage OV-fonds	5.500,00			x	5.500,00	
643100	434314	Volksgezondheid en milieu	Dekking volksgezondheid NASB	-15.000,00			x		
646100	430009	Volksgezondheid en milieu	Inhuur externe expertise riolering	20.000,00			x	20.000,00	
646100	nieuwe	Volksgezondheid en milieu	Maatregelen Afvalwaterbeleidsplan	62.330,00			x		
647000	442405	Volksgezondheid en milieu	Extra bijdrage ODG	8.915,00			x	8.915,00	
647800	434700	Volksgezondheid en milieu	Dekking aanschaf zonnepanelen De Meenschaar	-24.000,00			x		
649000	434765	Volksgezondheid en milieu	Besparing in verband met aanschaf zitmaaier	-10.000,00			x	-10.000,00	
650200	434946	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	Juridisch advies aanlegsteigers	5.000,00			x		
650100	434946	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	Extern advies ambulancepost	1.000,00			x		
655000	832200	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	Pacht gronden Folkerda		11.000,00		x		11.000,00
655000	434700	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	ontsluiting gronden Folkerda	4.000,00			x		
658000	822400	Financien c.a.	Bespaarde rente		147.926,00		x		
659000	841100	Financien c.a.	Algemeen uitkering: decembercirculaire		-5.969,00		x		-5.969,00
660100	400000	Financien c.a.	Stelpost: onderhoud gebouwen	-12.440,00			x		
662000	860008	Financien c.a.	Reservering: dekking inhuur expertise riolering		20.000,00		x		20.000,00
662000	860008	Financien c.a.	Reservering: dekking maatregelen afvalwaterbeleidsplan		62.330,00		x		
662000	860008	Financien c.a.	Reservering: BTW toerekening rioolheffing		75.970,00		x		75.970,00
662000	860008	Financien c.a.	Vrijval bovenwijkse kosten Bedrijventerrein		108.352,00		x		
662000	860008	Financien c.a.	Dekking digitaal en zaakgericht werken		75.000,00		x		
662000	460008	Financien c.a.	Toevoeging bespaarde rente	147.926,00			x		
		Kostenplaatsen							
5700	434336	Apparaatskosten binnendienst	Fiscaal advies	8.900,00			x		
5703		Archiefwerkzaamheden	Ondersteuning IZ	13.000,00			x	13.000,00	
5710	434314/834101	Personeel en Organisatie BMW	Professionalisering P&O	25.000,00	17.808,00		x		
5732		Kapitaallasten	Onderuitputting kapitaallasten	-165.000,00			x		
5732	422404	Kapitaallasten	Bespaarde rente	147.926,00			x		
5756	434700	De Meenschaar	Zonnepanelen	24.000,00			x		
5756	431105	De Meenschaar	Energiekosten	-1.250,00			x	-1.250,00	
5771	434607	Apparaatskosten buitendienst	VCA-certificering	1.925,00			x	800,00	
5782	434745	Automatisering	Kennissysteem	9.000,00			x	9.000,00	
5782	434745	Automatisering	Landelijke voorziening WOZ	22.500,00			x		
5782	434745	Automatisering	ICT-projecten	28.500,00			x		
5782	434745	Automatisering	ICT-projecten	8.291,00			x	8.291,00	
5782	434745	Automatisering	Civision WIZ-zorg	56.878,00			x	15.468,00	
5782	434745	Automatisering	Implementatie Digitaal en zaakgericht werken	66.000,00			x		
				602.047,00	560.279,00			91.732,00	76.001,00
			Saldo	N	41.768,00			N	15.731,00
			Incidenteel	602.047,00	602.047,00			91.732,00	91.732,00
				V = Voordeel					
				N = Nadeel					

HOOFDSTUK 4

Meerjarenraming

In de primitieve begroting 2014 is de meerjarenraming voor de jaren 2015 tot en met 2018 opgenomen. Deze in de primitieve begroting 2014 opgenomen meerjarenraming geeft voor de jaren 2015 tot en met 2018 een verwacht tekort, dat afgedekt kan worden met het vastgestelde pakket aan bezuinigingsmaatregelen.

In deze voorjaarsnota wordt een aantal zaken genoemd die doorwerken naar 2015 en volgende jaren. Deze zijn verwerkt in de meerjarenraming.

Voor de loon- en prijsstijgingen hebben we gerekend met de percentages zoals gehanteerd in de begroting 2014.

Hierna hebben wij de meerjarenraming opgenomen. De structurele posten die zijn vermeld in deze voorjaarsnota zijn als een totaalpost opgenomen.

Resultaat meerjarenraming

De meerjarenraming geeft nog steeds in alle jaren een tekort. Maatregelen zijn derhalve noodzakelijk. Deze zullen wij u in september bij de kaderstelling voor de begroting 2015 voorleggen.

Voorjaarsnota 2014										
	Meerjarenraming									
	2015		2016		2017		2018		2019	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
saldo begroting 2014		86.162								
Structurele mutaties voorjaarsnota 2014	91.732	76.001								
<u>Programma 0 Algemeen bestuur</u>										
Verkiezingen	10.275-		-		10.275-		20.550		-10.275	
Inflatiecorrectie secretarieleges		2.727		1.700		1.285		1.293		pm
Front- en Midoffice en KCC	12.530									
Ondersteuning software digitaal en zaakgericht werken	12.500									
Deelname benchmark 'waarsataatjegemeente.nl'	7.500		7.500-		7.500		-7.500		7.500	
Bezuiniging wethoudersformatie (0,15 FTE)	4.000-									
Abonnementen	2.500-									
RIEC Noord	1.000		500							
<u>Programma 1 Openbare orde en veiligheid</u>										
Veiligheidsmonitor	7.000		7.000-		7.000		7.000-		7.000	
Regionalisering brandweer	4.421-		4.421-		4.421-		-4.421			
<u>Programma 2 verkeer, vervoer en waterstaat</u>										
Energiebesparing Openbare verlichting							5.000-			
<u>Programma 3 Economische zaken</u>										
Inflatiecorrectie marktgelden		91		57		43		43		pm
<u>Programma 4 Onderwijs</u>										
Incidentele posten IHP										
<u>Programma 5 Cultuur en recreatie</u>										
Inflatiecorrectie huur sportaccommodaties		2.528		1.576		1.191		1.198		pm
Verhoging sporttarieven (cf bezuinigingsvoorstel)		21.221		-		-				
<u>Programma 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening</u>										
Bijdrage OV-fonds					5.500-					
<u>Programma 7 Volksgezondheid en milieu</u>										
Veegkosten aan rioolrechten (cf bezuinigingsvoorstel)		20.000								
Verrekening BTW afvalwaterbeleidsplan		32.639		4.774		71.757		73.290-		2.986
Inflatiecorrectie Begraafrechten		1.885		1.175		888		894		pm
<u>Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting</u>										
Inflatiecorrectie omgevingsvergunning		2.218		1.382		1.045		1.051		pm
BAG/GIS Grootchalige basiskaart					15.000-					
Herziening bestemmingsplan Bedrijvenpark fase 1 en 2	10.000-									
Pacht Folkerda								11.000-		
<u>Programma 9 Financiën</u>										
Stelpost: herstructureringsfonds	25.000		25.000		25.000		25.000		25.000	
Stelpost: korting op subsidies (cf bezuinigingsvoorstel)	23.500-		-		-					
Stelpost: ILG cofinanciering (kapitaallast)	5.850		5.850		5.850		5.850		5.850	
Stelpost: salarissen (loonstijging)	92.813		94.238		95.689		97.165		pm	
Stelpost: inflatiecorrectie (prijsstijging)	96.598		60.217		45.524		45.798		pm	
Stelpost: kapitaallasten	16.425		30.556-		18.311-		46.577-		-37.412	
Stelpost: Toename tekort WSW	35.606		23.965		8.876					
Inflatiecorrectie OZB		75.645		79.049		82.607		86.324		pm
Inflatiecorrectie hondenbelasting		893		557		421		423		pm
Inflatiecorrectie RZB		54		57		59		62		pm
Algemene uitkering: stand decembercirculaire 2013		363.509-		46.809		13.140		53.270-	pm	
totaal	349.858	41.445-	160.293	137.136	141.932	172.436	123.865	46.272-	2.337-	2.986
saldo	391.303-		23.157-		30.504		170.137-		5.323	
cumulatief	391.303-		414.460-		383.956-		554.093-		548.770-	
Maatregelenpakket	562.325-	30.000	613.750-	60.000	764.175-	90.000	818.600-	120.000	818.600-	120.000
saldo	592.325		673.750		854.175		938.600		938.600	
Ruimte	201.022		259.290		470.219		384.507		389.830	

HOOFDSTUK 5

Kaderstelling

In de meerjarenraming zoals in deze nota is opgenomen, zijn de nu bekende ontwikkelingen voor de komende jaren opgenomen. De gevolgen van de meicirculaire zijn nog niet verwerkt. In september leggen wij u in een separate nota de kaders voor de begroting 2015 en bijbehorende meerjarenraming 2016-2019 voor.

Daarbij zullen wij ons baseren op de meicirculaire van 2014. Wij denken dat we dan een goed inzicht hebben in de financiële opgave. Wij komen dan ook met een voorstel met betrekking tot de in te zetten bezuinigingsmaatregelen. Deze zullen worden gebaseerd op het pakket dat uw raad heeft vastgesteld bij de begroting 2014.

Bijlage 1: Investeringslijsten

			INVESTERINGSLIJST 2015						
omschrijving	geraamde kosten	compensabele btw	beschikking reserves	subsidies bijdragen inruil	netto investering	afschr. term.	afschr. + rente 4,50 %	overige lasten	totale jaarlijkse lasten
<u>Programma 0</u>									
<u>Programma 2</u>									
Vervanging Kraan DAF 65	84.700	13.671			71.029	10	10.299	0	10.299
Vervanging Pick-up 9 - VBL - 03	30.000	4.842			25.158	6	5.325	0	5.325
Vervanging veegmachine	100.000	16.140			83.860	10	12.160	0	12.160
Openbare verlichting 2015	154.275	26.775			127.500	30	9.988	0	9.988
<u>Programma 3</u>									
<u>Programma 4</u>									
<u>Programma 5</u>									
<u>Programma 7</u>									
algemene vervanging riolering	754.496				754.496	40 ann	41.002	0	41.002
algemene vervanging riolering	40.450				40.450	20 ann	3.110	0	3.110
	1.163.921	61.429	0	0	1.102.492		81.883	0	81.883
Exclusief riolering					307.546		37.772		37.772

			INVESTERINGSLIJST 2016						
omschrijving	geraamde kosten	compensabele btw	beschikking reserves	subsidies bijdragen inruil	netto investering	afschr. term.	afschr. + rente 4,50 %	overige lasten	totale jaarlijkse lasten
<u>Programma 0</u>									
Stoomcleaner buitendienst	4.165	672			3.493	4	1.030	0	1.030
Gebouw buitendienst - 4 schuifdeuren -	49.285	7.955			41.330	20	3.926	0	3.926
<u>Programma 2</u>									
Vervanging busje afschr.7jr	11.000	1.775			9.225	7	1.733	0	1.733
Vervanging busje 98-BT-XV	11.700	1.888			9.812	7	1.843	0	1.843
Openbare verlichting 2016	154.275	26.775			127.500	30	9.988	0	9.988
<u>Programma 3</u>									
<u>Programma 4</u>									
<u>Programma 5</u>									
Voetbal Onderdam - CV ketel - MJOP	10.030	870			9.160	15	1.023	0	1.023
Toren Zuidwolde - voegwerk - MJOP	9.031	1.567			7.464	20	709	0	709
Schrob-zuigmachine De Beemden	4.000	694			3.306	7	621	0	621
<u>Programma 7</u>									
algemene vervanging riolering	823.405				823.405	40 ann	44.746	0	44.746
algemene vervanging riolering	40.450				40.450	20 ann	3.110	0	3.110
	1.117.341	42.198	0	0	1.075.143		68.729	0	68.729
Exclusief riolering					211.288		20.873		20.873

			<u>INVESTERINGSLIJST 2017</u>							
omschrijving	geraamde kosten	compensabele btw	beschikking reserves	subsidies bijdragen inruil	netto investering	afschr. term.		afschr. + rente 4,50 %	overige lasten	totale jaarlijkse lasten
<u>Programma 0</u>										
Gebouw buitendienst - 8 overheaddeuren -	59.689	9.634			50.055	20		4.755	0	4.755
<u>Programma 1</u>										
<u>Programma 2</u>										
Vervanging Citroen Jumpy (nu 06-VXT-7)	23.000	3.712			19.288	7		3.623	0	3.623
Vervanging Busje (nu 8-VBL-91)	26.000	4.197			21.803	7		4.096	0	4.096
Reconstructie Waldadrift	PM									
Reconstructie fietspad Waldadrift	PM									
Openbare verlichting 2017	154.275	26.775			127.500	30		9.988	0	9.988
<u>Programma 3</u>										
<u>Programma 4</u>										
<u>Programma 5</u>										
Telefooninstallatie sporthal/zwembad	PM									
<u>Programma 7</u>										
algemene vervanging riolering	980.100				980.100	40 ann		53.262	0	53.262
algemene vervanging riolering	297.212				297.212	20 ann		22.849	0	22.849
	1.540.276	44.318	0	0	1.495.958			98.572	0	98.572
Exclusief riolering					218.646			22.462		22.462

			INVESTERINGSLIJST 2018							
omschrijving	geraamde kosten	compensabele btw	beschikking reserves	subsidies bijdragen inruil	netto investering	afschr. term.		afschr. + rente 4,50 %	overige lasten	totale jaarlijkse lasten
<u>Programma 0</u>										
Buitendienst roldeuren vervangen MJOP	17.500	2.825			14.675	20		1.394	0	1.394
Buitendienst luchtheater MJOP	8.480	1.369			7.111	15		794	0	794
<u>Programma 1</u>										
<u>Programma 2</u>										
Openbare verlichting 2018	154.275	26.775			127.500	30		9.988	0	9.988
<u>Programma 3</u>										
<u>Programma 4</u>										
<u>Programma 5</u>										
Vervanging kanosteiger Zuidwolde	6.780				6.780	20		644	0	644
Hogedrukreiniger sporthal	2.500	434			2.066	5		506	0	506
Schrob-zuigmachine Schoolstraat	3.000	521			2.479	7		466	0	466
Schrob-zuigmachine De Vliet	3.000	521			2.479	7		466	0	466
Schrob-zuigmachine Mauritsshal	3.000	448			2.552	7		479	0	479
<u>Programma 7</u>										
algemene vervanging riolering	828.850				828.850	40 ann		45.042	0	45.042
algemene vervanging riolering	40.450				40.450	20 ann		3.110	0	3.110
	1.067.835	32.891	0	0	1.034.944			62.889	0	62.889
Exclusief riolering					165.644			14.737		14.737

			INVESTERINGSLIJST 2019							
omschrijving	geraamde kosten	compensabele btw	beschikking reserves	subsidies bijdragen inruil	netto investering	afschr. term.		afschr. + rente 4,50 %	overige lasten	totale jaarlijkse lasten
<u>Programma 0</u>										
Buitendienst roldeuren vervangen MJOP	61.352	9.902			51.449	20		4.888	0	4.888
<u>Programma 1</u>										
<u>Programma 2</u>										
Openbare verlichting 2019	154.275	26.775			127.500	30		9.988	0	9.988
<u>Programma 3</u>										
<u>Programma 4</u>										
<u>Programma 5</u>										
<u>Programma 6</u>										
<u>Programma 7</u>										
algemene vervanging riolering	599.422				599.422	40 ann		32.574	0	32.574
algemene vervanging riolering	266.236				266.236	20 ann		20.467	0	20.467
	1.081.285	36.677	0	0	1.044.608			67.918	0	67.918
Exclusief riolering					178.949			14.876		14.876

Bijlage 2: Overzicht Reserves en Voorzieningen

Overzicht van reserves en voorzieningen (€)			Voorjaarsnota 2014							
			verwachte		verwachte	verwachte	verwachte	verwachte	verwachte	
		saldo	mutaties	saldo	mutaties	mutaties	mutaties	mutaties	mutaties	saldo
		1-1-2014	2014	ultimo 2014	2015	2016	2017	2018	2019	ultimo 2019
A. Algemene reserve										
<i>Niet vrij aanwendbaar</i>		1.639.761,26	-24.368,00	1.615.393,26	-24.368,00	-24.368,00	-24.368,00	-24.368,00	-24.368,00	1.493.553,26
		1.639.761,26	-24.368,00	1.615.393,26	-24.368,00	-24.368,00	-24.368,00	-24.368,00	-24.368,00	1.493.553,26
<i>Vrij aanwendbaar</i>		4.740.749,56								
* bespaarde rente	601.996,58									
rentebestemming:										
- algemene dekking exploitatie GD	-73.789,26									
- dekking begraafplaatsen	-21.808,12									
			506.399,20							
* rekeningresultaat 2013			368.931,00							
* begrotingsresultaten meerjarenraming										
* opheffing bestemmingsres bijzondere bijstand			67.817,00							
* opheffing bestemmingsres seniorenbeleid			495,84							
claims:										
* herijking pensioenvoorziening wethouders			-17.462,00		-17.462,00	-17.462,00	-17.462,00	-17.462,00		
* vj.nota 2010: realisatie midoffice en KCC			-300.000,00							
* co-financiering ILG 2011 - 2018 (meerjarenraming)			-20.000,00		-20.000,00	-20.000,00	-20.000,00	-20.000,00		
* nog te verrichten wzh ELO-BMW			-84.000,00							
* inventariseren archief 1940/1997			-2.578,00							
* verkeersveiligheidsplan			-21.605,00							
* dekking wachtgeld oud-bestuurders			-106.000,00		-106.000,00	-66.000,00	-66.000,00	-66.000,00	-66.000,00	
* vj.nota 2014: bespaarde rente										
* vj.nota 2014: saldo										
* incidentele posten begroting 2014			-24.500,00							
* omvorming groenonderhoud			-25.000,00							
* ontsluiting Bedum			-1.000.000,00							
* tussenevaluatie Wijkaanpak Bedum Oost begr.wijz 04/2014			-16.956,00							
		4.740.749,56	-674.457,96	4.066.291,60	-143.462,00	-103.462,00	-103.462,00	-103.462,00	-66.000,00	3.546.443,60

B. Bestemmingsreserves										
<i>Frictie personeelskosten</i>		154.922,81								
* storting			pm		pm	pm	pm	pm	pm	
* overige onttrekkingen			-154.922,81							
		154.922,81	-154.922,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Spaarverlof</i>		54.810,75								
* onttrekkingen			pm		pm	pm	pm	pm	pm	
		54.810,75	0,00	54.810,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	54.810,75
<i>Seniorenbeleid</i>		495,84								
* onttrekking			-495,84							
		495,84	-495,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overlopende budgetten</i>		0,00								
* toevoeging			491.606,00		pm	pm	pm	pm	pm	
* onttrekking			-491.606,00		pm	pm	pm	pm	pm	
		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Instrumenten/uniformen</i>		19.475,95								
* onttrekking			pm		pm	pm	pm	pm	pm	
* storting (vast bedrag)			1.951,00		1.951,00	1.951,00	1.951,00	1.951,00	1.951,00	
		19.475,95	1.951,00	21.426,95	1.951,00	1.951,00	1.951,00	1.951,00	1.951,00	31.181,95
<i>Kinderopvang</i>		27.657,98								
		27.657,98	0,00	27.657,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	27.657,98
<i>Groot onderhoud dorpshuizen</i>		30.666,50								
*storting (vast bedrag)			5.000,00		5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	
		30.666,50	5.000,00	35.666,50	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	60.666,50
<i>Gemeentelijk monumentenbeleid</i>		11.600,56								
* onttrekking/herijking										
		11.600,56	0,00	11.600,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11.600,56
<i>Bijzondere bijstand</i>		67.817,00								
* onttrekking/toevoeging			-67.817,00							
		67.817,00	-67.817,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Ontsluiting Bedum		0,00								
* vorming			1.000.000,00		0,00	0,00	0,00	0,00		
* onttrekkingen								-1.000.000,00		
		0,00	1.000.000,00	1.000.000,00	0,00	0,00	0,00	-1.000.000,00	0,00	0,00
Bovenwijkse voorzieningen Bedrijventerrein		108.352,25								
* toevoegingen bedrijvenpark boterdiep fase 1/2			0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
* onttrekkingen			pm		pm	pm	pm	pm	pm	
		108.352,25	0,00	108.352,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	108.352,25
Bovenwijkse voorzieningen Ter Laan 4		99.697,50								
* toevoegingen Ter Laan 4			28.796,00		27.926,00	25.765,00	31.062,00	27.493,00	22.884,00	actual
* onttrekkingen			pm		pm	pm	pm	pm	pm	
		99.697,50	28.796,00	128.493,50	27.926,00	25.765,00	31.062,00	27.493,00	22.884,00	263.623,50
Bovenwijkse voorzieningen Vogelzanglocatie		15.121,00								
* toevoegingen Vogelzanglocatie			0,00							
* onttrekkingen			pm		pm	pm	pm	pm	pm	
		15.121,00	0,00	15.121,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15.121,00
Herstructureringsfonds		1.070.580,39								
* onttrekking tbv gasfabrieklocatie			-360.000,00							
* onttrekking 662000			-24.090,00		pm	pm	pm	pm	pm	
* onttrekking planvorming centrumplan/Bederawalda			-32.461,00							
* afboeking St Annerweg			-285.000,00							
* ontrr bijdr De Plank					-300.000,00					
* ontrr. planvorming centrum			-40.000,00		-40.000,00	-40.000,00				
* toevoeging Ter Laan 4 (storting 2020)										
* toevoegingen structureel (t/m 2018)			75.000,00		100.000,00	125.000,00	150.000,00	175.000,00		
		1.070.580,39	-666.551,00	404.029,39	-240.000,00	85.000,00	150.000,00	175.000,00	0,00	574.029,39
Onderhoud begraafplaatsen		484.624,93								
* herijking (rente 4,5%)			21.808,12		21.664,49	21.514,37	21.357,50	21.193,61	21.022,34	
* onttrekkingen			-25.000,00		-25.000,00	-25.000,00	-25.000,00	-25.000,00	-25.000,00	
		484.624,93	-3.191,88	481.433,05	-3.335,51	-3.485,64	-3.642,51	-3.806,40	-3.977,67	463.185,34
Vervanging riolering		963.463,10								
* toevoeging (65.954 -/- 15.060=)			50.894,00							
* onttrekking					-49.332,00	-13.219,00	-36.991,00	-79.728,00	-145.722,00	
*onttrekkingen (Waterplan, telemetriesysteem)			-84.900,00							
* onttrekkingen vg jaren			-142.333,10							
		963.463,10	-176.339,10	787.124,00	-49.332,00	-13.219,00	-36.991,00	-79.728,00	-145.722,00	462.132,00

Onderhoud wegen		754.208,02								
* onttrekking Thesingerweg			-180.253,00							
* onttrekkingen			-114.791,00		-114.791,00	-114.791,00	-114.791,00	-114.791,02	0,00	
		754.208,02	-295.044,00	459.164,02	-114.791,00	-114.791,00	-114.791,00	-114.791,02	0,00	0,00
Bruggen		202.206,00								
* onttrekkingen			-202.206,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		202.206,00	-202.206,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
C. Voorzieningen										
Voorziening wethouderspensioenen c.a.		1.004.832,45								
* storting t.l.v. de exploitatie (600200)			127.000,00		127.000,00	127.000,00	127.000,00	127.000,00	127.000,00	
* onttrekkingen			-27.000,00		-27.000,00	-27.000,00	-27.000,00	-27.000,00	-27.000,00	
		1.004.832,45	100.000,00	1.104.832,45	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	1.604.832,45
Onderhoud gemeentelijke gebouwen		631.880,73								
* jaarlijkse storting			216.540,00		216.540,00	216.540,00	216.540,00	216.540,00	216.540,00	
* onttr ivm nog niet uitgevoerd onderhoud			-283.053,73							
* onttrekking conform MJOP gem. gebouwen			-392.860,00		-163.988,00	-245.029,00	-250.844,00	-339.174,00	-244.798,00	
		631.880,73	-459.373,73	172.507,00	52.552,00	-28.489,00	-34.304,00	-122.634,00	-28.258,00	11.374,00
Egalisatie tarief afvalstoffenheffing		434.240,23								
* onttrekking (exploitatie)			-25.000,00		pm	pm	pm	pm	pm	
		434.240,23	-25.000,00	409.240,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	409.240,23
A. Algemene reserve		6.380.510,82	-698.825,96	5.681.684,86	-167.830,00	-127.830,00	-127.830,00	-127.830,00	-90.368,00	5.039.996,86
B. Bestemmingsreserves		4.065.700,58	-530.820,63	3.534.879,95	-372.581,51	-13.779,64	32.588,50	-988.881,42	-119.864,67	2.072.361,22
C. Voorzieningen		2.070.953,41	-384.373,73	1.686.579,68	152.552,00	71.511,00	65.696,00	-22.634,00	71.742,00	2.025.446,68
		12.517.164,81	-1.614.020,32	10.903.144,49	-387.859,51	-70.098,64	-29.545,51	-1.139.345,42	-138.490,67	9.137.804,76
saldo 1 januari					10.903.144,49	10.515.284,98	10.445.186,35	10.415.640,84	9.276.295,43	9.137.804,76
rentebesparing (cf vjnota 2012: 4,5% mi v 2013)	4,50%				490.641,00	473.187,00	470.033,00	468.703,00	417.433,00	
rentebestemming:										
* algemene dekking exploitatie G.D.					-72.692,00	-71.596,00	-70.499,00	-69.403,00	-68.306,00	
* toevoeging bestemmingsreserve onderhoud begraafplaatsen					-21.664,00	-21.514,37	-21.357,50	-21.193,61	-21.022,34	
saldo naar de algemene reserve vrij aanwendbaar					396.285,00	380.076,64	378.176,51	378.106,40	328.104,67	
ontwikkeling vrij aanwendbaar deel										
algemene reserve per ultimo dienstjaar					4.319.114,60	4.595.729,24	4.870.443,74	5.145.088,14	5.407.192,80	5.407.192,80

Bijlage 3: overzicht voorgestelde bezuinigingen

Versie d.d. 23 augustus 2013

Totaallijst bezuinigingsmogelijkheden

Totaal overzicht voorgestelde bezuinigingen per onderdeel/per programma:

		2014	2015	2016	2017	2018
Interne bedrijfsvoering:						
Loonkosten		15.000	25.000	25.000	75.000	125.000
Bedrijfsvoering		12.500	27.500	20.000	27.500	20.000
Inkomsten/tarieven		0	30.000	60.000	90.000	120.000
Voorzieningen:						
Subsidies		0	138.400	194.400	194.400	194.400
Programma 0 Algemeen bestuur		0	36.000	36.000	36.000	45.000
Programma 1 Openbare orde en veiligheid		0	0	0	0	0
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat		0	0	0	0	0
Programma 3 Economische zaken		0	0	0	0	0
Programma 4 Onderwijs		0	0	0	0	0
Programma 5 Cultuur en recreatie		0	0	0	0	0
Programma 6 Soc.voorz. en maatsch. dienstverl.		0	50.000	50.000	100.000	100.000
Programma 7 Volksgezondheid en milieu		0	7.500	7.500	7.500	7.500
Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting		0	27.925	30.850	73.775	76.700
Programma 9 financiering en algemene dekking		0	25.000	25.000	25.000	25.000
Algemeen		20.000	225.000	225.000	225.000	225.000
Totaal voorstellen		47.500	592.325	673.750	854.175	938.600
Schatting tekort in meerjarenbegroting 2014		-222.000	-741.000	-699.000	-735.000	-735.000
Verschil groslijst en verwacht tekort		-174.500	-148.675	-25.250	119.175	203.600

Loonkosten								
Nr.			2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Consequenties
1	Efficiëncy a.g.v. herindeling per 1-1-2018					50.000	100.000	Het Rijk voert een korting op de algemene uitkering door voor Bedum van ongeveer € 90.000 als gevolg van lagere kosten door schaalvergroting. In deze lijn stellen wij voor om € 100.000 verlaging van personeelskosten door te voeren als gevolg van een herindeling. Dit is een vrij beperkt percentage van de totale loonsom van ongeveer € 3.500.000 miljoen. In de aanloop naar een herindeling zullen dan niet alle vacatures worden ingevuld. Daarom in twee stappen van € 50.000 euro in 2017, oplopend naar € 100.000 in 2018.
2	Overheveling formatie naar geregionaliseerde brandweer			10.000	10.000	10.000	10.000	Indien formatie kan worden overgeheveld naar de geregionaliseerde brandweer, dan zal dit de frictiekosten van Bedum beperken. Overigens zal dit afhankelijk zijn van de interesse van de desbetreffende werknemer.
3	Nog niet gerealiseerde bezuiniging formatie, alsnog realiseren		15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	Nog niet alle voorgenomen bezuinigingen op de formatie uit de vorige bezuinigingsronde zijn gerealiseerd. Deze alsnog ten uitvoer brengen betekent een besparing van ongeveer € 15.000
	Totaal	-	15.000	25.000	25.000	75.000	125.000	

Bedrijfsvoering								
Prio	Onderwerp		2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Consquenties
4	Schrappen budget voor benchmarking 'waarstaatjegemeente'			7.500		7.500		Rekening houdend met een mogelijke herindeling en omdat de gemeente altijd goed scoort, onderzoek niet meer laten uitvoeren; betekent ook minder ambtelijke inzet. Echter, 'niet meer meten' betekent ook 'niet meer weten'.
5	Minimale invulling van rijkseisen m.b.t. antwoord ©. (o.a KCC)		PM	PM	PM	PM	PM	Rekening houdend met een mogelijke herindeling geen nieuwe grote investering in het gebouw en werkwijze doorvoeren. Verder scoort de gemeente goed met de huidige wijze van dienstverlening. Vergt ook geen verdere ambtelijke inzet. In BMW samenwerking zijn echter al wel gezamenlijke stappen gezet. Deze moeten dan wellicht heroverwogen worden.
6	Schrappen budget voor doelmatigheidsonderzoeken			5.000	5.000	5.000	5.000	Dit betekent dat er geen mogelijkheid meer is om externe ondersteuning in te huren voor het uitvoeren van doelmatigheidsonderzoeken.
7	Herbeoordeling abonnementen		2.500	5.000	5.000	5.000	5.000	In 2011 en 2012 zijn er veel abonnementen opgezegd met als argument dat de meeste informatie ook op internet is te vinden. We hebben nogmaals gekeken of er een verdere sanering in het abonnementsbestand mogelijk is. Er worden nog een aantal abonnementen opgezegd, wat naar schatting leidt tot een verdere besparing van ongeveer € 5.000. Door opzegtermijnen zal dit pas in 2015 volledig tot uitdrukking komen.

8	Herbeoordeling softwarepakketten		10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	In de vorige bezuinigingsronde zijn verschillende softwarepakketten opgezegd. We hebben nogmaals gekeken of er meer pakketten kunnen worden opgezegd. Komt naar schatting uit op € 10.000.
9	Herbeoordeling evenementenvergunning		PM	PM	PM	PM	PM	Momenteel wordt er een doelmatigheidonderzoek uitgevoerd naar de werkwijze m.b.t. de evenementenvergunning. Een andere werkwijze/beleid kan wellicht kostenbesparing opleveren. Dit zal dan voornamelijk zitten in besparing van uren. Formatie kan niet direct vrijgemaakt worden.
	Totaal	-	12.500	27.500	20.000	27.500	20.000	
Inkomsten								
Prio	Onderwerp		2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Consquenties
10	Extra verhoging OZB met 2% per jaar t/m 2018			30.000	60.000	90.000	120.000	Een extra verhoging van de OZB van 4,5% per jaar naar 6,5% per jaar levert over 4 jaar een totale verhoging van de inkomsten ten opzichte van de huidige meerjarenraming op van € 120.000. We zitten dan echter wel ruim boven de macronorm voor OZB-tariefsverhogingen. Hiermee willen we langzaam toegroeien naar het gemiddelde van de OZB opbrengsten in de omgeving.
	Totaal	0	0	30.000	60.000	90.000	120.000	

Subsidies								
Prio	Onderwerp		2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Consquenties
11	Geen of minder subsidie voor de muziekschool			55.000	111.000	111.000	111.000	De bijdrage aan de muziekschool beperken tot het beschikbaar stellen van het gebouw. De overige activiteiten moeten dan kostendekkend worden georganiseerd. Effectuering kan door contractuele verplichtingen niet eerder dan in de loop van 2014.
12	Verlagen van de subsidies voor welzijnsinstellingen door beperken tot kerntaken			50.000	50.000	50.000	50.000	Door afspraken te maken met o.a. st. Welzijn Bedum, st. Welzijn Delfzijl e.d. over beperking van activiteiten tot kerntaken, moet het subsidiebedrag omlaag gebracht worden. Het mogelijk te bezuinigen bedrag moet nader worden onderzocht. Vooralsnog is € 50.000 opgenomen. Overigens kan dit niet los gezien worden van andere ontwikkelingen in het veld, zoals bijvoorbeeld de decentralisatie op het terrein van de AWBZ.
13	Verlagen subsidie peuterspeelzalen			15.000	15.000	15.000	15.000	Onderzocht wordt of het mogelijk is de subsidie voor peuterspeelzalen te verlagen.
14	Geen subsidie meer voor de VVV			11.000	11.000	11.000	11.000	Promotie kan eventueel ook via de website. Hier zullen overigens ook kosten aan verbonden zijn. Uitgezocht wordt wat dit per saldo kan opleveren.
15	Geen subsidie meer voor de Kulurele Commissie			5.000	5.000	5.000	5.000	Dit voorstel betekent dat er geen budget meer is voor activiteiten die door de Commissie worden georganiseerd, zoals de open monumentendag en de avond wandel 4 daagse.
16	Geen subsidie Halt meer			2.400	2.400	2.400	2.400	In het kader van vandalismebestrijding wordt subsidie verstrekt aan Bureau HALT. Dit is geen wettelijke taak. De subsidie wordt aangewend om basisschoolleerlingen voor te lichten over vandalisme en vuurwerk.
	Totaal	0	0	138.400	194.400	194.400	194.400	

Programma 0 Algemeen bestuur								
Prio	Onderwerp		2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Consquenties
17	Afschaffen budget rekenkameronderzoek			15.000	15.000	15.000	15.000	Dit betekent dat de rekenkamer geen budget heeft om extern in te huren voor onderzoeken. Er zal dan op een andere wijze invulling gegeven moeten worden aan de taken van de rekenkamer. Overigens is de gemeenteraad (griffier) budgethouder van dit budget.
18	Afschaffen budget voor vervanging medewerkers onderzoek			8.000	8.000	8.000	8.000	Dit kan alleen in combinatie met het opheffen van het onderzoek van de rekenkamer.
19	Andere wijze van informatieverstrekking informatierubriek			13.000	13.000	13.000	13.000	Per 1 januari 2014 is er een verplichte elektronische publicatieplicht. Dit zou een moment kunnen zijn om de informatievoorziening via de informatierubriek in de Noorderkrant anders te organiseren. De kosten van de informatierubriek bedragen € 23.000 per jaar. Voor de elektronische publicatie is overigens software nodig, waarvan de licentiekosten naar schatting ongeveer € 4.000 per jaar bedragen. Een bescheiden budget voor publicatie behouden lijkt ons verstandig. Per saldo kan dit een besparing opleveren van € 13.000.
20	Opheffen budget i.h.k.v. Internationale Betrekkingen						9.000	We laten de banden met de partnergemeenten los. Dit zou een besparing betekenen van € 9.000. Wij zien dit ook in het licht van de komende herinideling.
	Totaal	0	0	36.000	36.000	36.000	45.000	

Programma 1 Openbare orde en veiligheid								
Prio	Onderwerp		2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Consquenties
21	Crisismanagement		PM	PM	PM	PM	PM	Dit wordt georganiseerd op regionaal niveau. Wellicht dat dit kostenbesparingen (uren) kan opleveren. Het zal echter lastig worden deze frictiekosten vrij te maken, aangezien deze deeltijdformatie niet mee over zal gaan.
	Totaal	0	0	0	0	0	0	
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat								
Prio	Onderwerp		2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Consquenties
	Totaal	0	0	0	0	0	0	
Programma 3 Economische zaken								
Prio	Onderwerp		2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Consquenties
	Totaal	0	0	0	0	0	0	
Programma 4 Onderwijs								
Prio	Onderwerp		2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Consquenties
23	Leerlingen vervoer			PM	PM	PM	PM	Uitgezocht wordt in hoeverre wij maatregelen kunnen nemen in het beleid om kostenreductie te bewerkstelligen. Daarbij worden twee lijnen gevolgd. Er wordt gekeken naar de mogelijkheid van eigen bijdragen en er wordt ingezet op een verplaatsing naar het openbaar vervoer onder begeleiding.
	Totaal	0	0	0	0	0	0	

Programma 5 Cultuur en recreatie								
Prio	Onderwerp		2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Consquenties
24	Concentreren van de sportaccommodaties in Bedum							Sluitingen van de sportcomplexen O'dam en N'wolde zou (exclusief personeel) een besparing opleveren van resp. € 10.000 en € 23.000. Hiervoor zal dan wel activa t.l.v. de AR afgeboekt moeten worden. Als we niet alleen naar de voetbalaccommodaties kijken, maar ook naar de ander sportaccommodaties, dan kan het bedrag wellicht hoger uitvallen.
25	Sluiting of vermindering subsidie van het Zwembad							Sluiting van het zwembad zal ongeveer € 200.000 verlaging van de lasten betekenen. Van deze mogelijke besparing bedraagt € 85.000 subsidie. Het overige deel bestaat voornamelijk uit energiekosten. Inmiddels heeft u besloten de installaties te vervangen. Daarmee is sluiting op korte termijn uitgesloten. Wel willen we samen met het zwembad kijken naar mogelijke kostenreductie.
	Totaal		0	0	0	0	0	

Programma 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening								
Prio	Onderwerp		2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Consquenties
27	Versoering bijzondere bijstand		PM	PM	PM	PM	PM	Momenteel wordt in BMW-verband gewerkt aan harmonisatie/herziening van het beleid bijzondere bijstand. Opgemerkt moet worden dat de bijzondere bijstand een open-eind regeling is. In Bedum was in 2012 al sprake van een tekort. In 2013 stevenen we opnieuw af op een tekort.
28	WSW - Beschut werken beperken tot de doelgroep			50.000	50.000	100.000	100.000	In onze huidige meerjarenramingen lopen de geraamde tekorten van de WSW verder op, tot ongeveer € 200.000 bovenop de rijksvergoeding. Door het beschut werken te beperken tot de doelgroep en hier eventueel alternatieve vormen van dagbesteding aan te koppelen zou de WSW afgebouwd kunnen worden, waardoor met de rijksmiddelen volstaan moet kunnen worden. Vooralsnog inzetten op een besparing voor Bedum van € 50.000 in 2015 en nog eens € 50.000 in 2017. Voorwaarde is echter wel dat dit ook wordt vertaald in de begroting van Ability. Dit moet dan bestuurlijk worden afgedwongen.
	Totaal		0	50.000	50.000	100.000	100.000	

Programma 7 Volksgezondheid en milieu								
Prio	Onderwerp		2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Consquenties
29	Verlagen beschikbare middelen volksgezondheid			7.500	7.500	7.500	7.500	Een deel van het beschikbare budget is niet benodigd voor wettelijk verplichte taken. Wij zetten daarom in op een verlaging van het budget met € 7.500.
30	Herijking milieusamenwerking DEAL/RUD (Omgevingsdienst) en verlagen niveau handhaving en toezicht		PM	PM	PM	PM	PM	Handhaving wordt conform het bestuursprogramma uitgevoerd volgens het handhavingsbeleid en jaarprogramma. De gevolgen voor achterblijvende milieutaken i.v.m. de RUD zijn bekeken (besluit B&W d.d. 07-08 om budget 2013 over te hevelen naar 2014 en in 2014 bezien).
	Totaal		0	7.500	7.500	7.500	7.500	
Programma 8 Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting								
Prio	Onderwerp		2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Consquenties
31	Schrappen middelen ILG			2.925	5.850	8.775	11.700	Wij stellen een halvering van de jaarlijks beschikbare middelen voor. De consequentie is dat er minder middelen beschikbaar zijn voor cofinanciering van (infrastructurele) gesubsidieerde projecten.

32	Jaarlijkse verhoging van structurele ruimte herstructurering beperken			25.000	25.000	50.000	50.000	Indien de huidige gereserveerde structurele ruimte t/m 2013 wordt gehandhaafd en in 2014 t/m 2017 jaarlijks wordt verhoogd met structureel 25.000, dan betekent dit dat er structurele ruimte in de begroting aanwezig blijft van € 175.000 ter dekking van kapitaallasten van investeringen in het centrumplan. Daarnaast is de bestemmingsreserve herstructurering beschikbaar ter dekking van incidentele lasten in het centrumplan. Gezien de ramingen op basis van de huidige plannen, kunnen twee jaarlijkse verhogingen worden geschapt, zonder dat de dekking voor de plannen in het gedrang komt. In deze lijst
33	Afschaffen welstandtoezicht			PM	PM	PM	PM	Afname is niet verplicht (kosten € 10.000). De afdracht wordt echter via leges bij de aanvrager in rekening gebracht. Het levert daardoor niet direct een besparing op.
34	Vrijvallende middelen BGT					15.000	15.000	Voor invoering BGT is een samenwerking met 6 gemeenten en Groningen aangegaan; vanaf 2017 vallen de middelen ad 15.000 weer vrij.
	Totaal		0	27.925	30.850	73.775	76.700	
Programma 9 financiering en algemene dekking								
Status	Onderwerp		2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Consquenties
35	Post onvoorziene uitgaven incidenteel ramen ten laste van de AR			25.000	25.000	25.000	25.000	Al jaren wordt deze post nauwelijks aangesproken. Deze post zal wel jaarlijks opgevoerd moeten worden, maar kan jaarlijks worden beschouwd als incidentele post en worden gedekt uit de AR.
	Totaal		0	25.000	25.000	25.000	25.000	

Algemene opmerkingen								
Prio	Onderwerp		2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Consquenties
36	In 2014 geen inflatiecorrectie op de budgetten voor goederen en diensten toepassen			45.000	45.000	45.000	45.000	Indien de inflatiecorrectie van 1,3% voor 2015 (septembercirculaire) niet worden toegepast, maar op 0% wordt gesteld voor goederen en diensten, dan betekent dit een beperking van de budgetten voor goederen en diensten van ca. € 40.000. De geraamde inflatie in volgende jaren ligt veel lager.
37	Een algehele korting van 15% op het onderhoud van wegen, gebouwen, bruggen en groen.			160.000	160.000	160.000	160.000	Voorgesteld wordt een algehele korting van 15% door te voeren op onderhoud aan de openbare ruimte. Het gaat dan om het onderhoud aan wegen, gebouwen, openbaar groen en bruggen. In kaart gebracht wordt wat de gevolgen zijn van het verlagen van het onderhoudsniveau.
38	Op basis van realisatie kijken of begrotingsposten verder verlaagd kunnen worden.		20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	De hele begroting is nogmaals doorgelopen en beoordeeld is in hoeverre het verantwoord is om begrotingsposten te verlagen. Daarbij is gekeken naar de realisaties van de laatste jaren. Overschrijdingen moeten dan incidenteel worden afgedekt.
39	Uitstel investeringen. Alleen hoogst noodzakelijke.							Gezien de behoorlijk geschoonde investeringslijsten is het effect beperkt.
40	Beoordelen restantkredieten							
41	Aanbestedingsvoordelen inboeken (wellicht op voorhand)							Op het moment dat er sprake is van een aanbestedingsvoordeel, dan zou ook het geraamde krediet aangepast kunnen worden. Nu wordt dit vaak achter de hand gehouden als buffer voor onzekerheden of tegenvallers. Vaak worden er echter ook extra wensen uit de buffer bekostigd.

42	Geen middelen ramen voor verbetering bereikbaarheid station							Hoewel deze middelen nog niet zijn geraamd, voorkomt dit verdere uitzetting van de begroting. Kijken of we hier wellicht incidenteel iets voor vrij kunnen maken.
43	Herijking rioleringsfonds							Dit betekent dat in het GRP (waterbeleidsplan) dat momenteel wordt opgesteld er moet worden uitgegaan van een lager investeringsniveau. Daarmee kunnen de tarieven voor rioolheffing wellicht omlaag of minder stijgen, wat ruimte biedt voor verhoging van het OZB tarief
44	Verkoop gronden Woldstreek							Verkoop van de gronden levert een incidentele inkomst op waarmee de boekwaarde afgeboekt kan worden en rentekosten ten laste van de algemene reserve voorkomen.
	Totaal		20.000	225.000	225.000	225.000	225.000	

NB: De bedragen in de kolom 2014 zijn zijn reeds verwerkt in de begroting 2014.